

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a laptulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr., többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr.
 A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájában és a szerkesztőnél fogadtatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A „BÁCSKA“

XIV. évfolyama 3-ik negyedének küszöbén felkerjük mindazokat, kiknek előfizetése e hó végéig lejárt, méltóztatassanak azt megújítani.

Lapunknak nincs szüksége közönségének támogatását hangzatos frázisokkal kérni ki; munkánk legszebb jutalma az a méltánylás, melyben Bácsmegeye intelligens közönsége mind jobban részesít.

Az évnegyed elérkezte csak alkalmul szolgál köszönetünk kifejezésére — a közönséggel szemben, s azon ígéretünk megújítására, hogy működési körünk természetes határain belül minden lehető elkövetendünk a közügynek, Bácsmegeye közéletének tiszta meggyőződésünk szerint szolgálni.

Nem üres szavakkal, hanem tettekkel mutattuk meg eddig s fogjuk megmutatni a jövőben is, hogy komoly, személyes tekintetektől ment, fáradsággal és küzdelmekkel telt utunk egyedüli vezére a bennünket átható kötelességérzet, melylyel közönségünk támogatását kiérdemelné — talán szabad mondanunk fontos hivatásunkat — betölteni törekszünk.

Annak megítélését, hogy mit nyújtottunk a lefolyt félévben — nyugodt lélekkel bizzuk a közönségre.

Bácsmegeye intelligenciájához intézett eme felhívásunkat azon ígérettel zárjuk be, hogy lapunk tartalom, pontosság és gyorsaság tekintetében a támogatás arányában — semmiféle áldozattól se riad vissza.

A „Bácska“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . .	6 ft.
Fél évre . . .	3 ft.
Negyed évre . . .	1 ft 50 kr.

Néptanítók számára:

Egész évre . . .	4 ft.
Fél évre . . .	2 ft.
Negyed évre . . .	1 ft.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor** könyv- és könyvnyomdájába küldendők.

Vakáció.

Kétségtelen, hogy a közoktatás terén is nem csekély haladásnak voltunk tanúi a közelmúltban. Ama mostoha körülményekből, melyek között az örökös fegyverkezés tartott, immár kezd kibontakozni, s közel az idő, midőn a tanügy a kormány elsőrendű gondját fogja képezni.

Derék munkát végeztek bizonyára tanárok s tanítók, kik most mutatják fel országszerte tiz havi működésük eredményét, de midőn mi is kifejezést adunk a közvélemény elismerésének, nem zárkozhatunk el attól, hogy az igazság és közjó érdekében bírálat alá ne vegyük az elért eredményt.

Értsük meg jól, nem paedagogusaink, hanem a rendszer, vagy, ha úgy tetszik, a köztelfogás az, melyhez szó fér.

Nagy hiba mindjárt az, hogy kezdve az elemi oktatástól már, gyermekeinket csaknem kizárólag a lateiner pályákra készítjük elő. Az elemi iskola után a gymnasium következik. Reáliskola nagyon kevés, polgári, kereskedelmi vagy ipariskola jobbadán csak a fővárosban; vidéken csak elvétve itt-ott. Rákényszerítik a körülmények a gyermeket, hogy a hálátlan lateiner pályára lépjen. S ebben az iskola ép oly hibás, mint a társadalom.

Az iskola azért, meri nem fejleszti az érdeklődést az iparos és kereskedői pályák iránt, sőt ellenkezőleg, ellenszert ébreszt a gyermekben irántok. Ha megdicsér a tanító egy jó tanulót, azt mondja neki: „miniszter vagy püspök lesz belőled“, ha korholni akarja a rossz tanulót, akkor ezzel rémíti s teszi nevetségessé társai előtt: „ha nem tanulsz, tanonc vagy inas lesz belőled.“

Itt a hiba kezdete.

A gyermek fogékony lelkében egy neme a megvetésnek támad a kereskedői és iparos pályák iránt s hamis ambícióval inkább végig küzd egy hosszú kínos pályát, hogy elérjen legtöbb esetben a szellemi proletariatusig, mintsem a becsületes munka terére lépjen.

A társadalom pedig hibás azért, mert kasztokat állít fel kebelében, rideg kasztját az intelligenciának és a munkás-osztálynak. Elkülönítik egymást. Nem érintkeznek. A játékos társadalom alapítványokat tesz jó tanuló, törekvő gymnazisták, szegény egyetemi polgárok számára, mindennemű haladás istápolásáról gondoskodik, de hogy egy iparos vagy kereskedő tanonc szorgalmát és tehetségét ösztönöznék, arra alig találunk példát.

A szegény embernek is büszkesége, ha egyetlen fiából saját nyomorgása árán literátus embert nevelhet, hát még a tehetősebb? Ha semmi tehetsége nincs is, ha kunyorálások, pénzálidozatok árán is, legalább írnioknak kell lennie ebben vagy abban a hivatalban.

Más pályára, elvétve, büntetésből adjuk fiainkat.

Ez a társadalom elve, s a gyermekbe is azt az elvet neveli bele az iskola.

De arra nem tanít, hogy éppen ebből kell levonnunk azt a szomorú konzekuenziát, hogy vagyonunk idegen bankárok, idegen nagykereskedők, idegen gyárosok kezében gyimölösözik.

A társadalmi nagyképtűsködés lenézi az iparos és kereskedői osztályt, melynek pedig mindinkább növekedő gazdagságával legjobb esetben is hitvány titulusokat állíthat szembe a maga részéről a honoratior osztály. A tudományos pályák túltömöttsége alig nyújt már némi reményt a boldogulásra, míg a praktikus pályák erőssé, magyarrá tételéhez nálunk első sorban az intelligens elem közreműködésére van szükség. Ne rösteljük például venni az angolokat. Az angol apa, legyen az honoratior vagy nem, ha három fia van, kettőt a kereskedői pályára ad, egyből katona vagy iparos lesz, s csak ha rendkívüli tehetsége van a fiúnak, szánja magát valamely impraktikus tudós pályára. S vajon Anglia ezek dacára nem áll első helyen tudomány és gazdagság dolgában egyaránt?

A cél nemes. Jobbára oly népekkel vagyunk körülveve, kiknek műveltsége a miénkénél jóval alantabb áll; miénk volna a feladat, hogy a nyugatot közvetítsük a keletnek, hogy saját ipar-cikkeinknek piacot és becsületet szerezzünk szomszédainknál s előmozdítsuk az ország jólétét s erejét. Ehhez — ismételjük — arra van szük-

A „BÁCSKA“ tárcája.

A t. Flázból.

Egy gróf beszél; minden szemb rajta csüng.
Conditiore omnes, intentique
 Ora tenebant. Értethető nagyon:
 Pokolban is csak gróf a gróf demique.

Grófnak isületni nem csekély dolog;
 Nem sikerül ez minden századiknak.
 Belátják — hogyan! — ezt még azok is,
 Akik demokráciákról romlónak.

A közbeszólók megnemultanak;
 Hallgat a hegynek apraja és nagyja.
 Latájner szólna: volna hecc nyakig!
 De gróf beszél: a maiden-speechjét tartja.

Egy gróf beszél — és minden fül fülel,
 A levegő a házban meg se lebhen . . .
 Fene szép az a demokrácia;
 De — tetszik tudni — csak az elméletben.

Révész Ernő.

NYOMORULTAK.

Irta: Bársony István.

Alacsony, füstös szoba, benne néhány fenyőfaasztal padokkal körülakva; itt ott egy kép a falon, a réteges piszok alól alig látszik ki, hogy mit ábrázol; pislogó lámpafény, sűrű gőz, zsvaj és láрма, kacagás és istenkáromlás vegyessen.

Néha kinyílik az ajtó egy pillanatra; nehézkes lépésű fekete alakok buknak be rajta; kívülről hideg szél csap be; a korecsma vendégei közül egyik-másik elordítja magát: „Az ajtót! betenni az ajtót!“

A külvárosi korecsma nem arra való, hogy uri gavalterek mulassanak benne. Az a szemétnép, amelyik-

ből a törzs vendége kerül, nem igen ösmer nagyobb kényelmet annál a fapadnál, meg nagyobb gyönyörűséget, mint a mit a pálinkás kupica öble rejt. Ha meg dolgozott hajnaltól késő estig, megérdemli a pihenést azon a fapadon. A pálinkás kupica pedig megelégedetté teszi és kibékíti sorsával. A míg részeg, addig boldog ember, mert semmi gondja; a józansággal újra kezdődik a kegyetlen robot és ezzel a szocialistaság, az anarchistaság, a civilizáció meg a nagy városok közös veszedelme.

Az egyik ablak papirossal van alul leragasztva; valahol nyílás lehet a ragasztása körül; az a munkás, a ki előtte ül, légvonatot érez és egyre csóválgatja a fejét, mint egy nyaktekeres. Alacsony, köpcös ember; arcát a sok szesz, meg a restség, beteges kövérségűvé puffasztotta; régi hurut kinozza a szemét, mely szinte vérben forog tőle; zöldessárga bajusza rendtelentül lóg le a szájába.

— Az ajtót! — dörmögé boszusan; valahányszor ily vendéggel szaporodik a korecsma népsége.

A korecsmáros, egy nagy, vörösképű ember, rá-rival, hogyha megsokálja:

— Fogd be a szádat Matyók, mert ha kidoblak, be nem bujssz ma ide!

Matyók vállat von. Hált ő már a szabad ég alatt. Sokat lehetne arról beszélni; de azért mégis alkalmasabb idebent, hát inkább nem felesel. Most még úgy is korán van arra; majd később, mikor a pálinka megifjítja, megerősíti, hogy szembe mer szállani akárkivel, akkor szóljon egy szót a vörös korecsmáros.

A korecsma tulsó végén, a söntés mellett, nagy sikongással védekezik a tulságos bizalom ellen egy vászoncseléd. Nem a szemérem, csak a fájdalom csálja ki belőle a vézmadár vijjogását, mert kék folt marad utána, ahol hozzá ér a kérés kezű munkás.

— Nyúzd meg! — dühöng magában Matyók elfojtott hangon. Azután köp egyet és hozzátesszi: utálatos dög!

Odakint csunya, viharos az idő; hideg őszi szél kergeti a felhőt az égen: köröskörül sötétség. A gyár-város, ott a víz partján, mindig kisebb lármával zaka-tol; a komor, rideg épületekben lassankint kialszik a

világosság, szűnik a munka. A gyárak fölött fekete füst-felhő kavargó és lomha oldalgással száll át a vizen.

Valaki megint belökte az ajtót. Az új ember csupa sár, odakint már esik az eső. Dühösen csapja be maga után a rozoga deszkaalkotmányt, hogy majd kiesik sarkaiból. Erős fiatal ember, izmos és edzett, majdnem azt lehetne mondani, hogy szép, ha nem volna annyira el-züllött. Fekete haja fésületlen, kopott kabátján hosszú szakadás látszik, arca halvány, mintha napok óta nem aludt volna, csak a szemében ég valami komor tűz, mely megijeszti azt, a kire ránéz.

Az ajtóban megáll; tekintetével helyet keres, a hova leülhet; az ivó-szoba tele van, csak a légvonatos ablak alatt akad még egy kis térség, a hol Matyók gunnyaszt. Az elzüllött ember odatelepszik.

— Hej, korecsmáros!

Matyók felszól a hangjára és ránéz, megdörzsöli a szemét kétszer is, úgy bánul bele a szomszédjába.

— Gyurka! Varasdi Gyurka! Hát megjött az eszed valahára!?

A megszólított ijedten mereszti a szemét Matyókra; fülleg pirul, mikor ráismer, leejti a fejét az asztalra, úgy beszél valami láthatatlan alakhoz:

— Ez is a te bünöd!

— Hej, korecsmáros! korecsmáros! bort ide, hej; vagy nem is: pálinkát, szilvóriumot, a javából! — ordítja Matyók lelkendezve — megjött a barátom, vígan akarok lenni! . . .

A vörös korecsmáros csak a söntésből kiabál vissza: — Itt ma nem iszol, míg nem fizetsz! egy picula hitel egy napra! . . . Ha olyan jó barátod, hát traktáljon meg!

Varasdi felemeli a fejét és nagyot üt öklével az asztalra.

— Szilvóriumot! egy litert! . . .

Kivág egy öt forintost. A jött-ment népség abban hagyja a civakodást és irygen nézi, hogy milyen jól mulat az a kettő. Egyik-másik közelebb kerül, nem hagyja nyugton a kíváncsiság, hogy honnan való az a tenger pénz. Valami ösmerőse megkérdi Varasdit. Az csak röviden szól vissza: „örökölttem“. Az egyik asz-

ség, hogy az intelligens elem adja magát a praktikus pályákra s közreműködése által emelve s nemesítve azt: teremtsen meg a művelt nemzeti iparos és kereskedő osztályt.

Erre van nagy szükségünk. Ezt kell megértetni a tanuló ifjúsággal.

Egy másik, régi bár, de mindig létező gravamen üti fel fejét ilyenkor, midőn az iskolaév végével az elért eredményeket vesszük bírálat alá.

Szomorúsággal tapasztaljuk, hogy bizony általánosságban csekély gondot fordítanak az ifjúság nevelésére, különösen vallásos nevelésre.

Egy sajtósávos elv uralkodik a nevelők közt, ugyanis, hogy az iskolában csak *tanítani* kell, a *nevelés* már az „otthon” dolga.

Hát kérjük, azok, kiknek nincsen otthonuk, kik idegenek közt élnek, vagy munkás szülők gyermekei, ezek ne részesüljenek nevelésben? A tanulók kisebb része az, mely elég szerencsés, hogy családja körében nőhet fel, a nagy többségnek nélkülöznie kell a családi kör jótékony melegét s felnőtt vallás és erkölcsiség nélkül.

Megdöbbenő, mily alacsony fokon áll aztán az ilyenek erkölcsi érzéke. Tanulóemberek napirenden levő öngyilkossága, fiatal hivatalnokok sikkasztása, sőt az intelligens férfinem nőtelen élete is mind oly sebei a társadalomnak, melyet csak az erős vallásos nevelés van hivatva gyógyítani.

Hogy azonban a vallásosság hatalmas gyógyító erejének eredményeit lássuk, ahhoz nem elég, hogy a népiskolában a vallás dogmáit egy katekizmus érthetetlen paragrafusaihoz betanítsuk, nem elég, hogy a középiskola rengeteg tananyaga mellett a vallás tanításnak kegyelemképpen 1—2 óra jusson hetenkint. Nem szabad, hogy a vallás tanítás csak része legyen a tanításnak, de kell, hogy alapja legyen annak. Ne dogmákat tanítsunk a gyermekeknek, de kövessük a gyermekésszhez leginkább illő szemléltető modort, mondjunk el előtte könnyű bibliai történeteket, melyekben ő maga ismerje fel a helyest s különböztesse meg a rossztól, így ébresszük fel benne az erkölcsi érzéket, mely ott szunnyad szíve fenekén.

Ez az iskola teendője, ezt csak az iskola van hivatva keresztülvinni. Ne higyük azt, hogy a hit bensősége nélkül jó embereket nevelhetünk; a vallásosság nem képezheti erős társadalomnak alapját.

Hagyjuk a vallásosságát Hegelek és Spinozzáknak, kik szobatudós nivoltukban nem árthatnak ezzel senkinek, a mi életerős társadalomunknak, hogy erős nemzeti állammá tömörüljön, nagy szüksége van a vallásosságra.

Hatalmas államnak képezi alapját Amerikában a puritán erkölcsösség. A vén Európa nem egy dologban lett tanítványa a fiatal Amerikának, a század elején onnét vettük át a forradalom nagy eszméit, a parlamentárizmust is jobbára az ő mintájukra rendeztük be, kövessük őt ebben is. Szülők s tanítók vállvetve kell hogy azon fáradsanak, hogy a fogékony gyermeki szívekbe a vallás és erkölcs jótékony íráját csepegtessék, mert bármily hatalmas arányokban építsük fel államunk épületét, a hit erős alapja nélkül le fog az roskadni erőtlennül.

Dr. Marschalkó János.

Flatt Viktor főispán lemondása.

Mint lapunkat Ujvidékről értesítik, dr. Flatt Viktor újvidéki főispán beadta lemondását. A lemondásra oly körülmény szolgál állítólag okul, mely nekünk azon reményt adja, hogy sikerülni fog a kormányban Flatt főispán ur aggályait eloszlatni és őt Ujvidék sz. kir. város polgárainak legnagyobb örömeire az eddigi állásában megtartani.

A honvédség kórházai. Katonai körökben aszt beszélnek, hogy a honvédség legrövidebb idő alatt önálló kórházakat fog kapni. A honvédelmi miniszterium már régebben foglalkozik ezzel a kérdéssel, melynek megoldása égető szükségé vált. A honvédség ügy az utóbbi időben örvendetes föllendülésnek indult s régóta kifejezett óhaját fog megvalósítani a honvéd-kórházakkal. A honvédelmi miniszterium, Stern Adolf dr. törzsvos által kidolgozott tervezet alapján a kérdést újra beható tanácskozás tárgyává tette és elfogadta a tervezetet, mely számot vet a honvédség elhelyezési és egyéb viszonyaival. A tervezetét jóváhagyás miatt már a király elé terjesztették.

Kiállítás megnyitása. A Kállay Albert főispán védnöksége alatt álló szegedi fa-butor-kiállítás és vásár rendező bizottsága tisztelettel meghívja a közönséget a kiállításnak 1891. július 3-án d. e. 1/9 órákor tartandó tüneményes megnyitására (Tisza-Lajos körút, felsőbb leányiskola-épület). 1. „Szózat”, éneklő a szegedi polgári dalárda. 2. Milis Imre, kiállítási bizottsági elnök felkéri a védnököt a kiállítás megnyitására. 3. Méltóságos Kállay Albert főispán, kiállítási védnök ur a kiállítást megnyitja. 4. A kiállítás megtekintése a meghívott vendégek által. 5. „Hymnus”, éneklő a szegedi polgári dalárda. Este 8 órákor kiállítási táncvigalom az újszegedi Vigadóban. Szeged, 1891. évi június hó 29-én. A kiállítási bizottság nevében: Rainer Ferenc, tb. kiáll. elnök. Milis Imre, kiáll. elnök. Ifj. Szmolleány Nándor, kiáll. biz. titkár.

Államellenes tankönyv. A hivatalos lap teszi közzé: A vallás- és közoktatásiügyi m. kir. miniszter: a „Grundzüge der Staatsverfassung Ungarns Friedrich Schuller. Zweite Auflage. Hermannstadt. 1885.” című tankönyvnek, mint államellenesnek használatát valamennyi tanítóképzésben eltiltotta.

A millennium és vármegyénk.

(Két cikk.)

II.

Bács-Bodrogh vármegye hazafias érzelmeinek legszebb tanúbizonyságát a millennium ünneplése alkalmából a maradandó emlékü művek alkotása által nyilvánítaná. A bácsi ünnepi gyűlés, a többi muló jellegű tüntetés csak, a feledékenység futóhomokjába irt emlék maradna, melyről a késő századok szülöttei csak a porlepte levéltárak aktáiból értesülhének, holott a millennium ünneplésének jelentősége egyenesen megkíváná, hogy oly művek hirdessék emléket, melyek minden emberöltő gyermekének szemébe tűnjenek.

Ily maradandó emlékü művek a vármegye történetét magában foglaló monografia megírása s a vármegye történelmi jelentőségű helyeinek emlékszerű megjelölése képezhetné.

A mi a vármegyei monografiát illeti, megírására nézve a Bácsmegeyi Történelmi Társulat lelkes emberei már megtették a szükséges előmunkálatokat. A tört. társulat vezető egyénei már régóta foglalkoznak a monografia eszméjével, sőt annak tervezete és költségvetése is elkészült s a vármegye érdemeiben gazdag s a kulturális ügyek iránt egyaránt lelkesülmi tudó alispánja által Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottsága elé is lett terjesztve s annak elbírálásával egy bizottság lón megbízva.

Szeretjük hinni, hogy a vármegye közönsége a dolog ily stádiumában nem fog immár sokáig késni a monografia ügyének végérvényes tárgyalásával s meg fogja tenni azokat az intézkedéseket, melyek e nagyjelentőségű mű létrehozatalának alapfeltételeit képezik. Ezen intézkedések abból állnának első sorban, hogy a történelmi társulat által készített tervezet felülvizsgálására a vármegye törvényhatósága kebeléből kiküldött bizottság minél előbb összeülne, a tervezetet és költségvetést átnézné és amennyiben az elfogadhatónak és kivihetőnek találtatnék, elfogadás és kivétel céljából a vármegye közgyűlésének javaslólag előterjeszhetnék. — A vármegye közgyűlése van hivatva ugyanis a nagyfontosságú kulturális költségeloirányzatát végérvényesen elfogadni és megszavazni, mely nélkül ez ügyben minden lelkes fáradozás hiú erőlködés maradna. Tekintve azt, hogy a monografia megírásának művelete az eddig tett sokoldalú előkészület és előmunkálat dacára legalább pár évet venne igénybe, mindenesetre nagyon óhajtanó és kívánatos, hogy ez ügyben az illetékes körök minél előbb tegyék meg a szükséges intézkedéseket.

A millennium alkalmára készítenő maradandó művek nem kevésbé lényeges részét, mint fentebb említők, a vármegye *historiai nevezetességű helyeinek emlékszerű megjelölése* képezné. Bács-Bodrogh vármegye territoriuma így helyek dolgában tudvalevőleg igen gazdag, ezek közül tehát csak azokat kellene kiválogatni, a melyek jelentősége leginkább szembeötlő. Az emlékszerű megjelölésre érdemes helyek kiválasztásával a történelmi társulat volna megbízandó, amely ezen munkálatokat mindenesetre készséggel teljesíteni. A megjelölés nézetünk szerint vas- vagy kőoszlopok által történhetnék, melyeken a hely történelmi jelentőségét feltüntető rövid és velős felirat foglalna helyet. E feliratok megszerkesztésével szintén az imént nevezett társulat lenne megbízandó. Az emlékszerű megjelölésre mi részünkről egyelőre a már megfelelő és díszes emlékszóborral ellátott hegyesi csatateret kívül a következő helyeket ajánlanánk a vármegye közönsége figyelmébe: A zentai csatater, Bács várának romjai, Futtak térsége mint országgyűlési hely, Bodrogh várának netalan még kinyomozható romjai, a háj-szentlőrinci, kői és titeli prépostságok, mint egykori hiteles helyek, továbbá a Hunyadiak, Czoborok és egyéb főcsaládok birtokszékelyei, valamint a középkori oklevelek alapján ismert többi országos és megyei gyűléshelyek.

E helyeknek emlékszerű megjelölése az ösök emléke iránti kegyelet s a hazafias érzelmek istápolása szempontjából is kívánatos, eltekintve attól, hogy a történelmi helyek ilyenmü signalása országos tervbevetett.

Muhoray Alfonz.

Helyi és megyei hírek.

Haynald kalocsai érsek beteg. Haynald bíboros-érsekünk állapotában aggasztó fordulat állott be. Az Egyetértés a következőket írja: Haynald bíboros, kalocsai érsek a halállal vívódik. Az agg főpásztor szélhűdés érte s azóta beszélni nem tud. Haynald bíboros pár héttel ezelőtt meglehetősen testi gyarapodást ért el, de ereje egyszerre csak hanyatlani kezdett s mivelhogy jóformán semmit sem akart enni, teljesen lesóványodott.

talán két mákvirág összenéz erre a szóra. Talán azt gondolják, hogy olyan örökség az, a milyeneket ők szoktak néha csinálni, késsel a kézben, vagy nyitra feledett ablakon keresztül.

Matyók észrevette a fickók tekintetét; oda szólt szomszédjának.

— Tedd el azt a pénzt.
Varasdi Gyurka körülnézett és még egyet ütött az asztalra.

— Minek? Jó ember ez itt mind, a ki meg rossz, azt agyonütöm.

Nagyon látszott rajta, hogy valahol már ivott. Ma nyilván nem ez volt az első korcsma, a bová betét, de hát elbirta. Mialatt töltött Matyóknak a literes üvegből, felelt az első kérdésére.

— Megjött az eszem!
Matyók addig nem törődött vele, a míg a maga porcióját meg nem itta. Lassan szűresülte az aranyárga italt, mintha csöppenként akarná élvezni. Az iszákos emberek buta meglepedése tükröződött eközben az arcán.

— Hallod-e Varasdi Gyurka, — mondta azután a torkát reszelve, derék ember vagy te. Látod, látod, mégis csak fölkerestél; tudtam én azt előre, hogy úgy lesz... Add ide csak azt a pálinkát!
Kocintottak, azután ittak. Varasdi csak leöntötte a torkán a lélekölő mérget; Matyók meg élvezte, gyönyörrel, reszketve, szopogatva, mint az anyatejét.

— Nagy ital barátom!... Derék becsületes ember vagy... vissza fogom neked szolgálni...
Varasdi Gyurka nem hallgatott rá. Valami nagy forradalom pusztított benne. Ideges rémülettel kapkodva a fejét; mikor időnkint megnyugodott, olyanná vált, mint egy szobor.

Matyók töltött és ivott. Egyszer odahajolt a barátjához. Bután röhögött, a pálinkagőz csak úgy dőlt belőle, a részegség dadogó hangján mondta:

— Fogadok, hogy tudom, mi bajod.
Varasdi Gyurka felszökött a padról és nekiugrott Matyóknak, mint egy fenevad.

— Mit tudsz barom! Ha ngatsz leltétek! Azután mikor látta, hogy Matyók egykedvűen és bambán mo-

solyog rá és egy cseppet sem fél tőle, megint lett: „Mi közöd hozzá? igyál!” — dörmögte.

De a Matyók száját nem lehetett többé betömni. Kedélyesen fogta fel a dolgot és csacsogni kezdett.

— Fogadok, hogy az asszonyval volt bajod; elűzött hazulról... Nekem ne ágálj, tudom én már azt... Rácsapott a Varasdi vállára, a ki sápadtan és merőn bámulta az asztalt.

— Persze tudom; öt esztendeje, hogy így lézengek; az asszonyom miatt van. Számár, bolond voltam!... de mikor szerettem...
A részeg munkás egészen ellágyult, köny jött a szemébe; azután hirtelen összeszedte magát és felkacagott:

— Az a lotyó megcsalt!... Megszökött tőlem, azt sem tudom hová... sok pálinkát megittam azóta, de ez a vörös huncut... ez a korcsmáros... képzeld, nem akar hitelezni!...
Varasdi Gyurkát megint elfogta az izgatottság. Hátrafordult és beültötte a papiros ablakot, hadd jöjjön be rajta a levegő. Matyók behuzta a nyakát a vállá közé; a friss levegő egy kicsit megtrágyította az agyvelejére tillepedő ködöt. Hallotta, hogy odakint milyen zugással szakad a zápor és megjegyezte:

— Esik az eső.
Azután megint töltött magának. Varasdi ellökte az üveget, mikor odanyújtotta neki.

— Nekem ne ágálj! — szuszogta Matyók újra — tudom, hogy neked is van valami asszonyod, csak hogy az egész más... Te nem vagy vele összeesküdve, de én egy voltam... Mit forgatod úgy a szemedet?... Persze, hogy úgy voltam!... A bites feleség egészen más... de azért most örülök rajta!... Hallod-e Varasdi... hogy is binak csak?... Olyan vig élet ez asszony nélkül!... Hej, korcsmáros, barom! gyere ide!...
A vörös korcsmáros látta az öt pengőst és szölgálatkészséggel rohant az asztalhoz.

— Bort fogunk inni, meg szódavizet... én fizetek — ordított Matyók, — ad nekem Varasdi kölcsön!
A bor látása megnyugtatta; lecsillapodott, de azért a szája csak járt egyre:

— Te elhaghatod az asszonyodat... Hát mért nem rugod el?... mit bosszant a hitvány!...

Varasdi felkapta a szódaviz üveget és olyan mozdatot tett, mintha a piszkolódó ember fejéhez akarná vágni. Matyók hirtelen a pad alá bukott.

— Nono... talán bizony megsértettek?... ne haragudj, látod, hogy örülök, hogy megjött az eszed!... Van öt esztendeje, hogy nem ittal velem... akkor volt utoljára, mikor másnapra elszökött az asszony.

Megakadt és megütötte nézett Varasdira, a kin valóságos dübörham vett erőt. Az ember neki esett a saját hajának és marokra tépte.

— De mit gyötröd magadat?... Menj baba és verd meg az asszonyt!... övé a verés, miénk a pálinka... Bárcsak én is megvertem volna!...
Kimászott a pad alól és ingadozva visszaült a helyére:

— De hova is lettél te akkor?... Te talán még nem is tudod, hogy megszökött az asszony? Hanem azóta legalább vidáman élek, jó kedvem van mindig, örülök, hogy megjött az eszed, most már együtt iszunk!...
Varasdi gépiesen kocintott vele, azután a földhöz vágta a tele poharat. A munkások, a kik látták, nevettek rajta. Ennek már elég; nemsokára a pad alá került.

Matyók odaadta neki a szódavizet.
— Nesze, ezt csapd földhöz, ez víz! — és megzavarodott észjárása kápszódásával megint rátért a hűtle asszonyra; sirt mint a gyermek:

— Csak egyszer láthatnám még!... Csak egyetlen egyszer!... megakarom csókolni, azután megölöm... Meg én!...
Varasdi felordított, mint egy vadállat és egy pilanlat alatt lesepert az asztalról mindent. A munkások megriadva tértek ki a dühöngő elől, a ki vérben forgo szemekkel rohant az ajtónak. A korcsmáros látta, hogy az ötförintos az asztalon marad, nem bánta, hadd fusson. Csak Matyók sietett utána, feldöntögetve, a mi útjában volt.

Az udvaron utolérte Varasdit, mert az sokáig ke-reste a kaput. Nem tudta még jól a járást, nagyon új vendég volt még.

Melléklet a „Bácska“ 50-ik számához.

E napokban gyakran emlegette, hogy fűrdőre szeretne menni, mint más években szokott s meg is állapodtak abban, hogy az elagott főpapot a Bécs melletti Bädenbe viszik. A bíboros főpásztor azonban egyik múlt éjjel oly rosszul lett, hogy a haldoklók szentségével is ellátott. A szélhűdés, amely az ékesen szóló érseket legbecesebb kincsétől, esodálatos varázsu szavától is megfosztotta, kevéssel a szentségek fölvétele után következett be. — Haynald az utóbbi időkben örökké a konyha ellen panaszkodott, mely pedig természetesen kitűnő. Utóbb a nemzeti kaszinó szakácsát szegődítették az érsek konyhája, de a beteg főpap állandó panaszkodása folytán el kellett bocsátani. Természetesen, nem a konyhán mulik, hogy Haynald érsek étvágya végkép elveszett, ezt a szervezet rohamos pusztulása okozza, melyet az orvosi tudomány nem képes többé megmenteni. (Lásd táviratunkat. Szerk.)

Igazságügyi kinevezés. A király az igazságügyminiszter előterjesztésére Rác Gyula szegedi királyi törvényszéki bírót kinevezte az ujvidéki kir. törvényszék elnökévé.

Kinevezések. A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság Száries Géza tartalékos huszárhadnagyot a zentai, Kiebel Károly végzett kereskedelmi középiskolai tanulót pedig a zombori kir. adóhivatalhoz díjtalan gyakornok-jelöltévé nevezte ki.

Áthelyezés. A m. kir. pénzügyminiszter Horváth Géza adótitkárát saját kérésére a zentai kir. adóhivatalból a szentgyörgyi kir. adóhivatalhoz helyezte át.

Pályázat van hirdetve a szabadkai kir. adóhivatalnál betöltendő III. oszt. adótárnoki állásra 2 heti határidővel.

Az ágost. evang. híveknek tudomásul adatik, hogy folyó hó 5 én délelőtt 10 órakor az e célra kibérelt helyiségben isentisztelet fog tartatni, melyre a tisztelt hívek ezennel meghívotnak. Korossy Emil, ág. ev. lelkes. tállé Emil, egyházi felügyelő.

A Bács Bodrogh vármegyei történelmi társulat f. évi június 28-án tartotta évi rendes közgyűlést Zomborban. A társulat részéről jelen voltak Schmansz Endre alispán elnöklete alatt Iványi István alelnök (Szabadkáról), Grosschmid Gábor titkár, dr. Dudás Gyula másodtitkár, nemkülönben a választmányi és többi tagok meglehetősen számmal. A közgyűlés tárgysorozata, mint már lapunkban is jelezve volt, a folyó ügyek elintézése, a számadások megvizsgálása és a jövő évi költségvetés megállapítása képezte, a melyek elintézése után érdekes felolvasások következtek. Az első felolvasó Grosschmid Gábor veterán és jeles történelmszűnk volt, a ki „Bácsmegegyi élet 1848 előtt“ címen egy tanulságos korrajzot mutatott be, mely a hallgatóság soraiban méltó tetszésre talált. Utána Iványi István „Pandur és Szeremlye községek a múlt században“ cím alatt, majd pedig Erdőjehelyi Menyhért ujvidéki segédlelkész „Ujvidék város művelődés történetéből“ címen tartottak felolvasást, melyek meghallgatása után a közgyűlés berekesztett.

Kirándulás Kiszállásra. A megyei gazdasági egyesület múlt hó 30-án tanulmányi kirándulást tett a kiszállási uradalomba. A szép számban megjelent tagok a legelőzékenyebb fogadatokban részesültek s szép tapasztalatokkal tértek vissza másnap. A kirándulásról lapunk jövő számában hozunk részletes tudósítást.

Tanítóválasztás. Doroticz János, esonoplai rom. kath. tanító, június 29-én 22 szavazattal 7 ellenében, Eger városi tanítóvá választott meg.

Erettségi a kereskedelmi iskolában. A múlt héten tartattak meg a helybeli kereskedelmi iskolában az erettség vizsgálatok Czifrusz Ferenc és Kulinyi Zsigmond miniszteri biztosok elnöke alatt. 19 tanuló közül 8 jó, 7 elégséges eredménnyel állotta ki a vizsgálatot. 4-en pótvizsgálatra utasítottak. A Zombor város által fenntartott kereskedelmi iskolának ez az első erettség vizsgálat, az első 15 embert adták át a gyakorlati életnek. Ami a tanulók feleleteit illeti, alkalmazva a tudás általános mértékét, azok sikerültek mondhatók s becsületére válik az igazgatónak és a tanári karnak a szép eredmény, mely nagyban hozzá járulni ezen

intézet — már is elismert — életképességéhez. Különösen a kereskedelmi pályán szükséges szaktárgyakból hallottunk szép feleleteket. Sajnosan tapasztaltuk, hogy ezen szép feladatra hivatott intézet iránt egy a város közönsége, mint a felügyelő bizottsági tagok az első erettség alkalmával oly kevés érdeklődést tanúsítottak. Alig jelentek meg egynehányan a vizsgálaton. Ott voltak a város polgármestere, dr. Margalits Ede, dr. Spitzer, s többen a gymn. tanári kar tagjai közül.

A tisztelendő nénik. Egész esztendőn keresztül lankadatlan szorgalommal s nem kevesebb türelemmel fáradoznak, hogy a gondozásukra bízott leánykákat neveljék s tanítsák. A nagy közönségnek a vizsgák számolnak be működésükről. Az idei eredmény is minden elfogulatlan bíráló részéről tiszteletet és elismerést parancsol. A lányok szabatos okos feleletei méltó jutalmul szolgálhatnak a derék néniknek, kiknek a szülők oly sokkal tartoznak. A nyolcadik osztályos, nagy lány jelölteknek vizsgálója volt a legérdekesebb. Mindenből szépen felelt, de különös elismerést érdemel az, hogy a magyar alkotmányt olyan korrekten feleletekkel hallottunk. A lányok pompásan definiálták a király jogkörét, az országgyűlést, pragmatika sanctiot, delegációkat, dualizmust, önkormányzatot, hogy öröm volt hallgatni. Merítésnek a jó néniket a két hónapi kiérdemelt színet alatt új erőt további fáradságos, de üdvös munkájukra.

Bukásért halál. Neurég történt az a feltűnő eset, hogy egy diák, mert nem jól csinálta az írásbeli erettség vizsgát a + b + t s így szóbelire nem bocsájtották, öngyilkossá lett. Ujvidéken is akadt ilyen elkeseredett ifjú, aki nem akarta tulélni a bukás szűgyenyét. A fiatal életunt Ertl Ignác arvaszéki ilnök 16 éves fia, Alfréd, a kereskedelmi iskola első osztályának tanulója. A napokban egy 9 mmes Flobert-puskával halántékon lőtte magát és azonnal meghalt. Azért lett öngyilkossá, mert megbukott a német nyelvből. Bizony nagyon szomorú jelenség ez.

Esküvő. Kolluthon Zátányi József községi orvos szép és kedves leányát: Rellát, a múlt szombaton vezette oltárhoz révkomáromi Komáromy Gyula zombori pénzügyigazgatósági fogalmazó. Násznagyok voltak Készmárky Béla megyei főszámvivő és Proll Ferenc pénzügyi titkár.

Reményről. Mennyire szereti Reményi a zenét bizonyítja, hogy a hangversenyt követő nap reggel 9 órakor meglátogatta Paul Kálmán helybeli ügyvédet s vele, Spath zenetanárral és Bodóval délig vonós és zongora triókat játszott. A jelen voltak elragadtatással hallgatták a mester előadását s azt állítják, hogy ensemble játéka jóval felül mulja még hangverseny produkcióit. Följegyzésre méltónak tartjuk, hogy Reményi vegetariánus létere itt tartózkodása alatt reggeli 6 órakor egy tányér ribizilt evett, megfűrdött, s ezután ette meg rendes reggelijét a kávéval. Ebédje bab, fekete kenyérral, vacsorája pedig retek vajjal, — s ha ehhez hozzátesztük, hogy a vizen kívül más itallal nem él — úgy nem csak értjük, hogy olesón megél, de tudjuk azt is — hogy nem Bácskában — született.

A zombori sport-egylet ismét jelét adja tevékenységének s élve az alkálommal, hogy Endrédi Márton fővárosi torna- és vívómester mintegy hat hétig Zomborban fog időzni, tagjainak módot nyújt arra, hogy a tornázásban és vívásban további kiképzést nyerjenek. Az egyleti választmány Endrédi urat egyidejűleg arra birta, hogy a jövő héten kezdődő torna- és vívótanfolyam befejezése után az egylet tagjainak részvételével háziverenyt rendezzen. A titkár az egylet tagjaihoz buzdító körlevelet intézett, melyben őket a torna- és vívótanfolyamra való jelentkezésre kéri fel; mi pedig a fiataloság buzdítjuk arra, hogy a sport-egyletbe minél többen lépjenek be, nehogy e fiatal és nélkülözhetetlen egylet jövője, melynek a tagok közönye eddig is sokat ártott, veszélyeztetve legyen.

Sörház eladás. Az apatini kir. kincstári uradalmi sörházat múlt hó 23-án a palánkai kir. kincstári ispánságnál megtartott nyilvános árverésen megvette Fernbach Bálint helybeli nagybirtokos. A vételár 60,000 forint.

Váltóhamisító zombori diák. Történt pedig ez a múlt héten a szabadkai városi kapitányi hivatalban. Törvénytült Antunovits Andor rend. alkaptány. Személyek: egy a kereskedelmi iskolát Zomborban látogatott tanuló és két hordár suhanc. Tárgya: 192,000 forint erejéig szóló váltóhamisítások. A vizsgálat mély tudományával és a paratassal kezdődik és nascitur ridikulus mus. A tanuló Zomborból Szabadkára jövet, a vasuti indulóház körül elvesztette a kereskedelmi iskolában a váltójog gyakorlati megtanulására írott füzetét. Ebben a füzetben a legelőkelőbb cégekre váltók voltak kibocsátva, volt azokon elfogadó, forgató, még az is ki volt tüntetve a váltók, hogy mennyi bélyeget kellett volna felragasztani. Volt ott mindenféle hátrát, hogy nem lenne mindez váltóhamisítás, különösen akkor, a midőn csak a legközelebbi multban két szabadkai pénzintézetnél suhancok váltókat hamisítottak. A törvénytevő kapitány erősen megmarkolta tehát az ügyet, a váltókat találó két gyereket kétszer 24 óráig le is tartóztatta, de végre is szabadságot adott nekik, mert jogtudósok és szakértők bebizonyították, hogy a tanuló által elvesztett és a két hordár fiu által megtalált váltók csak — karakterok voltak s azért irattak, hogy az illető tanuló a váltójogot gyakorlatilag elsajátítsa. Igazán a fenségestől a nevet-ségségesség csak egy lépés.

Tűzoltóink majálisa vasárnap volt a Sikara erdőben. Közönség — természetesen — igen nagy számban vett részt a mulatságban, mely az ideai sikarai majálisok között különösen jól sikerült. A vendégek ifjai már a délután folyama alatt hozzá láttak a tánchoz, sorra vették a társasjátékokat, köztük a lapdázást is. Az öregebbek meg vigan szűresölték a hegylevést és élvezték a tűzoltó zenekar, meg a cigánybanda nótáit. Voltak, a kiket még a hajnal is ott köszöntött a kis erdőben.

Iskolai vizsgálatok. Bácsból írják: Múlt hó 22., 23. és 24-én tartattak meg az itteni népiskolában főt. Garay Károly plébános elnöke, alatt az ideai zár-vizsgálatok. Ugy a fiúiskolában, mint az iskolának zárdájában az eredmény meglepően szép volt. Igen fontos az a körülmény, hogy lakosságunk csak kis száma léka magyar és ezen iskolákban, hol 96 magyar, 196 sokac és 325 német ajku gyermek volt, a hittanon kívül minden más tárgyból tiszta magyar feleleteket hallottunk. Az egyes tantárgyakban kellő jártasságot tanúsítottak; a magyar költeményeknek és egy igen szép párbeszédnek elszavalása által a lányok meg különös tetszést is arattak. Igen szép volt a kézimunka-kiállítás.

Közönségtalálkozás. A zombori izr. nőegylet által, az Oroszországból kiülődött szegény zsidó családok javára megindított gyűjtéshez folytatolag a következő adományok folytak be: A zombori szent egylet 50 frt, Weisz Vilmos 1 frt, Bachrach Lajosné gyűjtőivén: Bachrach Lajosné 5 frt, dr. Goldschmidt 5 frt, Bachrach Henrikné 3 frt, Heincsné, Loschitz A. Mórné, Loschitz Zsófia, Loschitz Szidónia személyenként 2 frt, Loschitz Sarolta, Loschitz Alajosné, Roheim Katalin, Loschitz Lajosné, Loschitz Teréz, Lositz E. Lipót, Loschitz E. Mór, Loschitz Gizella, Müller Adél és N. N. személyenként 1 frt, Bichler Vilmosné gyűjtőivén: Bichler Vilmosné 2 frt, Rosenberg Simon, Krausz Lázár, öz. Brener Rozália, Schütz Grünbaum P., N. N. személyenként 1 frt, Ehrenfreund, Krausz Gy. Rein M. Rein Mór, Rein A. Ingusz, Klein, Löwy személyenként 50 kr, dr. Friedmann Samuné gyűjtőivén: a szontai izr. hitközség 5 frt, Friedmann Samu 2 frt, Stein Henrik 2 frt, Frenanger Lipót 1 frt, Vámoscher Julia gyűjtőivén: Vámoscher Julia 3 frt, Hembuller Lajos 1 frt és végül Vámoscher Julia, Monostorszegh 5 frt összesen 113 frt, melylyel a gyűjtés főösszege 544 frtra emelkedett. Midőn a nemeslelkű adakozóknak s gyűjtőknek ugy az izr. nőegylet, mint az ártatlan nyomorba ildődött szerencsétlenek nevében halás köszönetemet nyilvánítottam, kiemelem, miszerint a fenn kimutatott 544 frtot a Pester Lloyd szerkesztősége utján a megalakult nemzetközi mentő bizottságnak elküldtem. Dr. Spitzer Mórné, mint a zombori izr. nőegylet elnöke.

Matyók belé kapaszkodott és vonszoltatta magát a sárban.

— Csak egyszer láthatnám még, hogy megboszuljam rajta magamat! — hörgögte fogcsikorgatva. Már abban hagyta a sárast, a részeg ember nem bírja soká az effélet.

Mikor a nagy víz partjára értek, Matyók észrevette a sötétlő deszka-rakásokat, melyeket ott vert az eső, szarított a nap hetek óta.

— Látod itt lakom én, — dünnyögte, — ennek a deszkának nem kell fizetni; ha nincs szállásod, csak szelj, tudok egy lyukat a deszka közt, ... majd olyan pompás, mint az enyém! ...

Varasdi lihegve és némán dagasztotta a sarat. Matyók egészen rá nehezedett, így hát két ember súlyát cipelte. Messziről, egy partszéli viskó ablakából, gyertyafény esillogott halványan. A részeg ember egyenesen nekirehant ennek a derengő csillagnak.

Mikor a kunyhóhoz értek, Matyók már alig birt a lábán állani, de azért folyvást átkozódott: Megölöm! megölöm! ...

Tarsa berugta az ajtót és a szobába lökte Matyókat.

— Nem öljöd te azt meg, elvégeztem már én helyetted! — üvöltötte és az ágyra mutatott, melyben veres párnákon egy holtalvány arcú asszony feküdt. Hosszu szöke haja a földig csüngött, a mint lecsúszott az ágyról; az asszony fején, a sűrű selymes haj közt egy iszonyatos vágás tátongott.

A részeg Matyók tédre rogyott és összekulcsolta a kezét. — Isten irtalmazz! a feleségem! ...

— A feleséged?! ... nem igaz; az enyém! Elvettem, elraboltam, megszóktam téled! De megvert erte az Isten! ... Engem is megcsalt, hát megöltem! ...

A két nyomorult vadul nézett egy darabig egymás szemé közé, aztán Varasdi Gyurka felrántotta a részeg Matyókat a földre.

— Es most gyere, — kiáltá szaggatott hangon, menjünk, kísérj a rendőrséghez! ...

Jártam az erdőn.

Jártam az erdőn,
A hol egykor régen

Boldogan pihent
Szívem a tőden.

Mit szolt az erdő?
Nyújassan köszöntött;
Nem láttam utján
Egyetlen göröngyöt.

Kék nefelejcsék
Félm bologattak,
Vadrózsa bokrok
Halkan hívogattak.

Kinálta ágyát
A harmatos árnyék;
Zizegett a fű:
Hej! ha vedél járnék!

Ha te itt volnál!
Vállamra hajolnál,
Meg is csókálnál
A csipkebokornál.

Madár fölszállna,
Falevél reszketne ...
Boldogban borulnék
Szerető szivedre. Rudnyánszky Gyula.

DUMAS, A SZESZ ÉS A DOHÁNYRÓL.

A világirodalomban eddig Tolstojt ismertük olyan-nak, aki a legelőkelőbb elítélte a szesz és a dohány zsarnokságát, amelylyel az emberiséget urálja. Tolstojhoz most csatlakozik Dumas fiú is, akinek állásponja a szesz és a dohányjal szemben is sokkal ridegebb. Tolstoj megengedi mindakettőnek élvezését bizonyos mérséklettel, Dumas fiú annyit sem enged meg embertársainak.

Szerinte az ember tulságosan ösztönserő; egy pohárral többet iszik, mert a hangulata vidámabb lesz tőle, kettőt pedig azért, mert attól már tréfássá, pajzánná lesz. Midőn a fiú 14 vagy 15 éves korában dohányozni kezd, egész jóhiszeműleg utánozza azokat a szakállas férfiakat, akiket a szájukban cigarettával lát. Dohány és szesz

között különben is megvan a kölesönösség. Ma már ott vagyunk, hogy a ki dohányozik, az iszik is, és aki iszik, az dohányozik is. Alig végzi el a férfinép manapság az ebédnél a különféle borok élvezését, visszavonul egész társasággal külön szobába, hogy élvezze a nikotint, ám a világrt sem egymagában, ezt, hanem különféle likőrökkel egyetemben. Sőt mi több: manapság nem eshetik meg sem egyházi ünnepély, sem társadalmi mulatság, vagy bármely más összejövetel, hogy a bor ne szerepelne. Ha véletlenül a gyilkos elfelejtette a gyilkosság elkövetése előtt meginni a maga jó adag borát, tehát beszámítható állapotban követte el bűnét: halálra ítélik. Ha ivott volna, bizonyosan megmenekült a haláltól a bor protekcioja folytán. Denikve: halálra ítélték. A kivégzésre kerül a sor, de erőt megtagadták a szolgálatot s a maguk jóvoltából nem tudják a bitóig segíteni Mit tesznek a józanak? Bort, likőröket adnak az elítélteknek, aki ettől viszont elkábul. Közvetlenül a kivégzés előtt osztják eszik, majd újra bort iszik, Jézus teste és véreket, aztán rágyújt egy szivarkára és megindul a paradicsom felé. Milyen zagyvalék, milyen eszközök és eredmények! Azt remélni sem lehet, hogy dohány és szesz valaha háttérbe szoruljanak, hogy az emberiség élvezésükről lemondjon. Maga a filozofia is lemondott a küzdelemről, melyet mértékletességi egyesületek és moralisták hiába folytattak hosszú időn át. A filozofusok zavarában, az egymással ellentmondó vallások között az embert magával ragadta az elkertülhetetlen halál félelme. Es a különböző utak közül, amelyek elvégre is mind ugyanazon célhoz vezetnek, mi csodálni való van azon, ha az ember azt választja, amely neki a legderültebb, a levidámabb! Szesz és nikotin kábitanak; elveszik a tényleges, nyomasztó állapotok élet és a lehető legközelebb visznek az állatokhoz, amelyek a legboldogabbak, mert nem gondolkoznak s nem bántja őket az, ami bántja a józan, gondolkodó embereket. Ime, annak, aki iszik és szivarozik, az okoskodása, filozofijának végkövetkeztetése. Borhoz és dohányhoz szegődnek aztán más élvezetek: morfium, stb. Es csábít valamennyi, mert megadja mind meg itt a földön, amit a hit csak a más világon ígér: a paradicsomot. Utoljára is — a kigyónak van igaza.

Eljegyzés. Kovács Dezső ref.-kovácsbázai jegyző eljegyezte Schmidt Béla zombori m. kir. pénzügyi fogalmazó hűgát, Gizella kisasszonyt.

Olom forintos. Sch. A. bajai lábtümművész gyakorolnak kedve kerekedett egy száraz kuba szivar zamatot füstgomolyaiba temetni lelkének sok keserűségét. Bement E. A. szatócs boltjába s mintán egy jó ropogós kubara rátalált, büszkén rakott le egy ezüst forintost. Azaz ezüst forintost kellett volna letenni, Sch. azonban úgy találta, hogy az ólomból készült semmivel sem rosszabb, mint az ezüst. A rendőrség azonban úgy találta, hogy ólom forintossal fizetni nem szabad s ki nyomozván a tettest, átadta az illetékes hatóságnak.

Selyemtenyészés. Garai levelezőnk értesít, hogy ott a selyemtenyészés napról napra nagyobb tért hódít s már is tekintélyes jövedelem forrásul szolgál. Az idén is szép eredményre van kilátás, miután semmiféle betegség még nem mutatkozott. Már kezdenek Garán gubózní. — O Becsén is nagyban folyik a selyemgubó beváltás, az ottani adóhivatal — mint írják — már 16,000 frtot fizetett ki a termelőeknek.

Csőbörből vödörbe. Madarász Zsiga, ki apósánál, a kis-szállási uradalmi kovácsnál, munkában volt, egy esekélyességéből eredő szóváltás közben apósát kegyetlenül össze-vissza ütötte. A büntetéstől való félelmében haza ment Jankovácra, s ott revolverrel a szájába lött. Csak hogy ennek dacára bajosan fogja elkerülhetni a büntetést, mert valószínűleg felgyógyul nem-sokára.

A „rejtélyes idegen.” Rejtélyes idegen férközött be m. hó 24-én este 11 órakor a temerini polgári kör helyiségébe, a hol néhány törzsvendég a napi események felől beszélgetve töltötte idejét. Az idegen — a mint lapunknak írják — kopottas öltözetben, mélyen arcába vágott kalappal, egy asztal mellé kuporodva, fekete kávéért kért. A vendéglősnek nyomban feltűnt a rejtélyes egyéniség, és a háznépe, valamint a vendégekkel folytatott mintegy tíz pernyi tanácskozás után elhatározta, hogy rendőrökért küld. Hogy, hogy nem, neszét vette az idegen az ellene irányult tervnek s mind hangosabban kezdé kérni fekete kávéját. A háznépe a vendégsereggel együtt rohamlépésben hagyta el a vendéglő helyiséget, az előbbieket, élükön a korcsmárossal, a saját lakásukban, az utóbbiak meg a tekepálya golyófogó homoru boltzatában kerestek biztos menhelyet. Negyed órai kínos várakozás után megjelent a rendőrbiztos, kinek azonban nem sok dolga akadt a tényállás bebizonyítása körül, mert az idegen nyomban igazolta magát, hogy senki se más, mint G., a jökevdű szerző, a ki megakartá tréfálni a jó temerinieket.

A bajmoki zsidó népiskola június 30 án tartotta évről vizsgálóját a közönség érdeklődése s az iskolások közönye mellett. Az elsőre bőven rászolgált az intézet, mert az oktatás eredménye minden várakozást felülmúlt. A bajmoki zsidó hitközség véglegesített rendes tanítókat alkalmaz iskolájában már évek óta s mind a kettőre büszke lehet. Nem is csoda, hogy helybeli más felekezettiek, sőt nem közsébeliek is — pl. Baranya megyeiek — szívesen adják be gyermekeiket ezen iskolába még pedig évről-évre többen. Hibáztatja azonban levelezőnk, hogy az iskola felszerelése hiányos, továbbá, hogy a tanítókat botrányos késedelemmel és gyarlón díjazták, végül, hogy már az első osztályban a német és zsidó írásolvasásra is tanítatják a növendékeket. Ezeken a tanfelügyelőnek tiszte segíteni, melynek figyelmét a föntebb jelzett hiányokra föl hívjuk.

Stoosz fürdő. Egy prospektust vettünk a napokban, mely Stoosz fürdőt ismerteti. E fürdő Stoosz bányavárosától 1/4 órányira — Abauj-Torda (ezelőtt Szepes) megyében, egy minden oldalról fenyvesekkel borított, hegyek által védett s csakis délnek nyílt völgyben fekszik. — Az enyhe éghajlat, dús fenyvesek, az ozónidús és portmentes levegő, a hegyi források nagy száma, és az északról zárt, különben magas földrajzi fekvése (2000' a tenger színe felett) folytán hazánk elsőrangú klimatikus gyógyhelyei közé méltán sorolható. — Gyógy-szerelési módok: hidegvíz gyógyfürdő, tejfürdő, fenyőfürdők, massage és villanyos gyógyfürdő. Fürdő-orvos: dr. Czifrusz Dezső, kir. tanfelügyelőnk fia.

A champagnei. Egy német szaklap írja a következőket: Erre az előkelő italra vonatkozólag a közönség még mindig nagy tévedésben van. Szerinte nem is pezsgő, ha nem Champagneból való; főképen pedig, ha valamivel olcsóbb, mint a champagnei pezsgő, ebből midjárt a minőségre következtet. Ez nagy igaztalanság a másutt készült pezsgőkkel szemben. Manapság már nem titok a pezsgőgyártás módja s így a francia pezsgőknek előnybe részesítése csak abból a föltevésből, hogy ők az egyedül beavatottak annak készítésében, helytelen. A pezsgő nem annyira a gyártási módtól, a mi szintén van befolyással a pezsgőre, de csak másodsorban, hanem az alapul használt bor minőségétől függ. Ha a fölhasznált bor rendelkezik azokkal az elemekkel, melyek a pezsgőnek kellékei, készült legyen belőle a pezsgő Franciaországban, vagy nálunk, egykét jó pezsgő. A francia pezsgők drágaságát nem annyira pezsgőjük minősége, mint inkább a pezsgőt portáló ügynökök költséges volta okozta. Természetesen e helyütt nincs szó az úgynevezett „mesterséges pezsgőről,” a melyet szénásvával impregnálnak s a mely olyan viszonyban van a valódi pezsgőhöz, mint a mesterséges Selters víz a természeteshez. A jó pezsgőt tehát a magunk gyártmányainból is, ha jó borból készülték, éppen olyan élvezettel ihatjuk, mintha francia champagnei pezsgő gyöngyöznö poharainkban.

Gyilkos villám. Mult hó 25 én éjjel, Jankovácra a villám egy 18 éves legényt, Billenes Faddi fiát, agyonütötte, a villám a kéményen át a konyhába hatolt, ahol az egész család aludt, a családapa kivételével a többiek is megsérültek s köztük egy leány életben maradásához is csak kevés remény van.

Harkányon a beküldött hivatalos értesítő szerint a rendes fürdővendégek száma m. hó 25 éig 765 volt, az átutazó vendégeké 1430.

Ujvidéken a m. kir. polgári leányiskolánál női kereskedelmi tanfolyam szervezték s már ez év folyamán, október hó 1-én meg is nyílik. A tanítás ideje 8 hónap lesz, tart tehát május hó 31-éig.

Hajójárat megszüntetése. A cs. és k. szab. Dunagőzhajózási társulat f. évi július hó 4-ével a títel-ujvidéki személyhajózatot további intézkedésig megszünteti.

A ns.-militicsiek öröme. Tudvalevő dolog, hogy Nemes-Militics község büszke az ő nemességére. És éppen ezért bántotta őket annyira Barossnak amaz intézkedése, mely az ottani vasuti indóház föliratából a „Nemes” szót letörölte, ott bagyva pusztán e nevet: „Militics”. Megindították nyomban az instanciát, aminek az lett a vége, hogy a kegyelmes ur megadta a jussát Militicsnek és most már újra ott fog diszelegni — a község legnagyobb öröme — e két szó, hogy: „Nemes-Militics”.

Öngyilkosság. Birkás János mélykúti lakos a napokban felakasztotta magát a padláson. Tettének oka ismeretlen.

Hogyan terjesztik a szocializtikus eszméket? Van Budapesti egy egyesület, melynek címe a következő: Bpesti általános munkás betegsegélyző és rokkantpénztár. Ennek az egyesületnek van egy pár jó oldala is; nevezetesen: nagy előszeretettel alapít a vidéken fiokegyleteket és meg nagyobb előszeretettel hirdeti a szocializtikus eszméket; de közelebből megfigyelve a dolgot, úgy találjuk, hogy tulajdonképen azért alapítja a fiokokat, hogy ezeket a népboldogító eszméket minél inkább terjeszthesse. Csak hogy a csiny napfényre jött és most a belfügymintiszter szigorúan tiltotta a vidéken való fiokok fölállítását.

Csak azért, hogy kocikázózzék. Jómódu ember volt Hegedűs úr, volt vagy 20—25 ezer frt értékű vagyona. Hanem nem nagy passziója tellett a gazdálkodásban, avagy csak a kényelemben is; sokkal inkább szeretett ő zónázni, ha mindjárt nem is valami nagy kényelemmel. És csak azért, hogy potyára kocikázhassék, beállott conductornak a Magyar államvasúthoz. Itt kocikázott, zónázott ökeme mindig a szabadkagombosi vonalrészen. A napokban aztán, a midőn egy alkalommal lezónázott ismét Gombosra, egy kis Dunafürdőt is akart élvezni (ez is hozzátartozik a conductori élvezetekhez). Meg is fűrdött, hanem bele is fult ez alkalommal. Sic transit gloria mundi!

Halálhírek és hímen hírek. Lapunk mult számában hírt adtunk Tóth Márton garai tanító haláláról. Mint biztos forrásból értesülünk, nem való, mert nevezett tanító a legjobb egészségnek örvend. Afféle értelem viccrol van szó, melylyel holmi gézengúzok fővárosi és vidéki lapokat megpróbálnak feltüntetni. Jelzett hírtük alá „Kovács Ede segédjegyző” név volt jegyezve, mint annak bekiűldője. Ezen név is apokrif, a meny-nyíben ilyen nevű segédjegyző Garán nincs. Felhasznájk az alkalmat annak kijelentésére, hogy a mai naptól kezdve halálhírek csak akkor közlünk, ha azokról tudomást venni az eseményt jelentőségénél fogva kötelességünk, ha a halálhírekről személyes tudomásunk van, ha halotti jelentést kapunk, vagy ha a halálhírekről ismert kezek, vagy az elhunyt hozzátartozói értesítenek. Ugyanezen eljárást fogjuk követni a hímen hírekkel is. Tartozunk ezzel lapunk s közönségünk komolyságának. Ne méltóztassanak tehát feledékenységnek betudni, ha majd ezután az ilyen hírek megbízható értesítés hiányában nem adunk helyt. A mi pedig Tóth Mártonra vonatkozó halálhírekről beküldőjéti illeti lesz gondunk rá, hogy ostoba tréfájáért kellőleg meglakoljon.

Komló-termesztés. Megyénkben — hivatalos kimutatás szerint — a következő helyeken természetesen az idei gazdasági évben komló: Cseb községében és pedig 1200 ölnyi területen, Kisszálláson 1110 ölnyi, O-Futtakon 13 hold és 1200 ölnyi és Uj-Futtakon 18 hold és 1400 ölnyi területen.

Táviratok.

Haynald érsek állapota.

Kalocsa, jul. 2. d. e. 12 óra. (A Bácska er. távirata.) Haynald bíboros érsek egészségi állapotában tegnap reggel beállott javulás folyton tart.

Esperességi felügyelő.

Ujvidék. (A B. er. t.) Szeretve tisztelt esperességi felügyelőnk, Scultéty Ede, e hó 1-én óriási lelkesedéssel és tulnyomó többséggel újra 6 évre megválasztott. Hetven éves születésnapja, 46 éves egyházi működése és 12 éves felügyelői működésének ünneplésére rendezett bankett Pulszky és Rohonyi képviselő jelenlétében a legvigabb hangulatban folyt le.

Városi ügyek.

Közgyűlés.

Zombor sz. kir. város szombat, június 27-én, d. u. 4 órakor tartotta rendes havi közgyűlését. A polgármesteri jelentés ekként szólt:

Méltóságos főispán ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Midőn a lefolyt hóról jelentésemet előterjesztésem, első sorban kötelességemnek tartom a tekintetes törvényhatósági bizottságnak bejelenteni, miszerint határozatához képest O császári és apostoli királyi Felségének Pécsét időzése alkalmából főispán ur ömeltóságának vezetése alatt a küldöttség Zombor sz. kir. város jobbágyi lódo-latának adott kifejezést; a küldöttségi tisztelgések mikénti lefolyása a tekintetes törvényhatósági bizottság előtt már különben is ismeretes lévén, itt csak arra szorítkozom, hogy köszönetünknek adjunk Pécs városával szemben az irányunkban tanusított figyelem és vendégszeretetért kifejezést.

II. Áttérve a közigazgatás e havi állapotára, van szerencsém jelenteni, miszerint a tanács iktatóba beérkezett e hóban 890 ügydarab, hátralékban volt a mult hóról 1087, melyek közül 1350 elintéztetvén, hátralékban maradt 627.

III. A községi bíróságnál beérkezett 122 ügydarab mind elintéztetvén, hátralék nincs.

IV. A rendőrkapitányságnál 605 ügydarab közül 571 elintéztetvén, hátralékban maradt 34. Tüzeset nem fordult elő, a közbiztonság állapota jó volt, áttoloneoltatott 3 egyén, eltoloncoltatott egy sem.

V. Az egészségi viszonyok eléggé kedvezők voltak, ragályos vagy járványos betegség nem fordult elő.

VI. Befolyt e hóban: 6657 frt 07 kr állami adó, 2135 frt 62 kr községi adópótlék, 586 frt 65 kr uti adó,

119 frt 14 kr közmunkahátralék, 659 frt 80 kr birtok-változási díj. A városi pénztárakat a folyó hóban tartott rovacoskés alkalmával rendben találtam.

VII. A honvédelmektanya építkezés vállalkozók által szerződészerűleg folytatattik és a falegyen már eléretett, minek folytán a bokrétaünnepély már holnap meg lesz tartható.

VIII. A köljapincének és kocsiútnak kiépítése Puskás Ágoston vállalkozóra 1242 frt előirányzati ár helyett 1090 frton bízott, ki ezen munkálatot már meg is kezdte.

IX. Mint városunk gazdasági életében jelentéke-nyebb eseményt kell felemlítenem a selyembuboraktár felállítását, mely által egyrészt a helybeli lakosság köny-nyebben jut a beváltási összeghez, másrészt pedig a vidékiek forgalma emelkedik. A felállítás körül kezdetben felmerült nehézségek elhárítatván, ezen intézet már a napokban megkezdte ugyan működését; azonban a lefolyt éjjelen valószínűleg az ott foglalkoztatott munká-sok vigyázatlansága, mindenesetre azonban a kellő fel-ügyelet hiánya miatt a gubók gyűjtésére szolgáló nád-rostélyok egyike meggyuladván, a különben könnyen bekövetkezhett nagyobb mérvű tűzkár csakis az által volt szerencsésen elhárítható, hogy a tőszomszédban elhelyezett tűzoltóegyleti kocsiok és az ottlakó Szalay Károly műlakatos azonnali közbelépése folytán a tűz csirájában elfojtott.

A főkapitány ur egyébiránt arra nézve, hogy ha-szonló esetek ismételen elő ne forduljanak, a kellő óv-intézkedéseket még a délelőtti folyamán elrendelte.

Az előadottak után tiszteletteljesen kérem a tek-törvényhatósági bizottságot, miszerint jelentésemet tuda-másul venni méltóztatassék.

Tudomásul vétetett.

A közbiztonsági szabályrendelet a pénzügyi bizott-ság már közölt javaslata szerint módosított. A közép kereskedelmi iskola tervei jóváhagyatván, az építkezés biztosítása iránt az árlejtés kitűzteni rendeltetett.

Az üresedésben lévő pénztári tisztí állásra a kijelölő választmány által javaslatba hozottak: Sztójsits Arkád, Drágyits Tivadar és Aradszky György, kik közül Sztójsits Arkád egyhangul megválasztott.

Az árucsarnok szövetkezetnek a bajai uti 11. ö. i. sz. házának bérbeadását a szövetkezet tartamára elha-tározották.

A gazdasági egyesület által rendezendő lövésznyre 100 frtot ajánlottak fel, és a rendező bizottságba dr. Csibás Benő polgármestert, Vukicsevits Péter, Thurszky Jenő tanácsnokokat, Konyovits Jusztin és Zsuffa Vince bizottsági tagokat küldték ki.

A honvédelmektanya bokrétaünnepélyre 260 frt 10 kr folyósítottak.

Dr. Csibás Benő polgármesternek 6 heti szabad-ságidő engedélyeztetett.

Több kisebb jelentőségű tárgy elintézése után az ülés öt óra után véget ért.

KRÓNIKA.

Egy kis korzó-történet, a melynek hőse egy pár kopogós sarku — papucs. O, a papucs nagy szerepet játszik a házasságban (megmenyecskesedett emberek től hallottam), hát miért ne lehetne szerepe egyszer a korzóban?

Hogy is történt csak?...

A mamának nincs kedve kimenni a korzóra; ha pedig a mama nem megy ki, hát nincsen gardémám. Ennek pedig meg kell lenni, ha török — ha szakad! A dobogó szívű korzó-lepkék hát szépen gardémám után néznek és — találnak is. Csak hogy a kit találtak, annak se igen van kedve sétálni.

— De — édesem, — gyere ki velünk, lásd a mamát nem tudjuk rávenni, pedig nekünk ki kell men-tünk ma mindenáron. — Kérik szépen a gardémám-jelöltet.

— Ki mondja, hogy ki kell menetek?

— És a lányok felelet helyett szépen elpirultak, egy-szerre mind a ketten. — Ezt már megértette a kérést. — Ugye, kijössz?... Igen, igen, ki fogsz jönni... Hogy is ne jönnél ki velünk, mikor olyan szépen ké-rünk?! — Kedveskednek neki a lányok. És a mig beszélgetnek, szépen öltöztetik is az elfogott gardémámot. Egyikük a kabátot tartja neki, másik a csipkekendőt nyújtja át, majd rózsát is tűznek keblére.

— Így ni, most már készen vagy... Jaj, de jól nézel ki!... Igazán pompás!... Most már mehetünk.

Az asszonyka karanfogja a két leányt és elindul-nak. Közel érnek már a korzóhoz, a mikor — mintha egyszerre venné észre a bangokat mindhármuk — össze-néznek: hallják amint hol kopog, hol csoszog valami, — de elcsendesülni éppen nem akar. Hiszen ez papucs?...

— Jesszus Mária!... szól az asszonykához az egyik leány, — téged csak fölöltöztettünk ahogygy, de cipőt elfelejtettünk hozni a lábodra. Mért is nem szóltál?

Persze visszatérésről szó sincs!

— No majd vigyázok, hogy csendben legyen ez a haszontalan jószág... Meg aztán tudjátok: sötét van, nem látja senki. Megnyugodtak.

Befordulnak a régi korzóra, a sétáló közbe keve-rednek, de bizony csak csoszog és kopog a papucs, hiába minden erőlködés. A kíváncsi szemek reájuk szegeződnek, legalább az alakokat szeretnék megismerni, a kiknek valamelyike megsétáltatja a boldog családi élet eme jelvényeit.

— Jesszus!... sugja kétségbeesett hangon az egyikük — itt jön a...

— És csakugyan jött és hozzájuk csatlakozott az udvarló.

Megkezdődött az udvarlás, de a papucs, csak nem akart elcsendesülni, egyre belekopogott és belecsoszogott a diskurzusba.

Ha világos lett volna a korzón, minden bizonyval láthatunk volna három kétségbeesett arcot. — Mit volt mit tenni, mint föl sem venni azokat az alulról jövő átkozott bangokat.

Hanem azért a gardémám már már közel volt az elajulásához, és ha egy pamlag, vagy csak egy fües korzó pad lett volna a közelben, kétségkívül el is ájul minden habozás nélkül.

Igy meg csak egyszerűen megfogadta, hogy többé nem fog fölcsapni gardémának.

Reményi hangversenye.

Azt mondja lovag Vaszielvezski Vilmos „A hegedű mesterei” című művében „der ehemalige Adjutant Görgeis. Reményi . . . gehört der exclusiven Virtuosenrichtung an.”

A hegedű-mesterek hírneves írója e pár szavával legjobban jellemzi Reményit, s ha ismerjük a virtuoz és művész közti különbséget, úgy Reményi játékaról is ki-mondhatjuk az ítéletet.

A virtuozok közé tartozik a zeneterén az, ki a technika legnagyobb nehézségeit könnyedséggel s precíz fogásokkal győzi le hangszere, s míg a főszólyt a technika brilliózására fekteti, addig a zenemű szépségét nem a zeneszerző intenciója, hanem saját izléséhez képest idomítva emeli érvényre.

A szó valódi értelmében vett művész jelentősége abban rejlik, hogy a virtuoz minden előnyeit egyesíti játékában, ezenfelül valamely zeneszerző művészek előadása alatt saját egyéniségét alárendeli a szerzeménynek — s a technika előnyeit csak eszköznek tekint, mellyel a szerző gondolatát minél hűvebben interpellálja.

Míg tehát a virtuoz saját egyéniségével igyekszik hatni, addig a művész a zeneszerző inspirációját — melyeket hangjegyekben megörökített — fejezi ki játékaival.

A virtuoz játéka csodálatra ragadhat, — míg a művész játéka ezenfelül a szívet-lelket egyaránt győnyörködteti.

Nem szándékozom e megkülönböztetéssel Reményi érdemeiből valamit levonni, de felhoztam azért, mert a virtuoz irány követése Reményinek nem saját izlésében, de hazafini érdemében keresendő. Ugyanis Reményi ifjú korában abban a szerencsés helyzetben volt, hogy magát Böhm József, a bécsi conservatorium hírneves tanár tanítványának vallhatta, a kinek tanítása alól Joachim, a Helmesbergerek, Dont, Singer, Rappoldi stb. kerültek ki. Valamennyi művész a szó valódi értelmében.

De mindannyian a conservatorium sikeres befejezése után a művelt nyugatot keresték fel, hol kitűnő készségüket tovább fejlesztve, — elérték a művészet művészt, míg Reményi hazafini kötelességének tartotta a függetlenségért vívott harcban hazája javára érvényesíteni tehetségét, s hegedűjének varázsával nem egyszer lelkesítette honfit.

A hatvanas években Reményi bejárta Magyarországot, s minden jelentősebb városban hangversenyzett. Oly primitív volt még akkor nálunk a zeneismeret, hogy egy classicus mű előadása hidegen hagyta volna a hallgatót; még olyanok is akadtak, kik valamely egyszerűen, de a magasabb izlésre valló előadást unalmasnak s a művészettel meg nem egyezhetőnek tartották.

Nem csoda hát, ha Reményi ily körülmények között a technikájával igyekezett hatást kelteni.

Ezért lett Reményi virtuoz s nem művész. Ha már most ily mérlegeléssel hallgatjuk Reményi hangversenyét, úgy annak kimagasló részét képező Mendelsohn concertben kifogásolni valónk is akad, a nélkül azonban, hogy ezzel Reményi érdemeit kisebbiteni szándékozzunk.

Ezen méltán Beethoven concertje mellé sorolt zene-mű előadása a legfinomabb delicatessz, s a tartalom színgazdagságának kidomborítását igényli, anélkül, hogy az előadó a tartalom szépségének rovására sensációt kelto árnyalást vegyithetne játékába. Ép úgy vét az előadó s ezt Reményinél is tapasztaltuk; ha a szerző által előirt tempokat saját kényekedve szerint idomítja. Így például az andanté-t adagióra, az allegro-t pedig presztová emelte.

Dacára eme csekély — inkább a szerénység rovására eső — hibáknak, Reményi játéka a legnagyobb gyönyörűséggel töltött el, — mert nálunk, hol a Sarasatek, Isachimok nem szoktak tanyázni, — egy Mendelsohnt vagy Chopint hallani, — a legnagyobb műtélvezetek közé tartozik.

Mendelsohn allegroja tomboló tapsvihart idézett elő, mert ezen a technika legmagasabb fokát igénylő részletet oly precízítással s finom nuansirozással adta elő Reményi, hogy a közönség ama részét is, mely a classicus darabokban élvezetet nem talál — lelkesedésre ragadta.

Gyűjtő hatást gyakoroltak magyar dalai, — habár a hatvanas évek által bámult s gyakran használt cikornyás betéteket szívesen elengedték volna.

Bodó uram kinttő zongorázó, s pár évi szorgalom kell meg, hogy a művész elnevezését joggal viselhesse. Liszt átiratával méltán kiérdemelte a tapsokat.

Mozart G moll synphoniája a közönséget hidegen hagyta, pedig Bodó és Gaál derekasan megfelelték feladatunknak. A hiba tehát nem bennük, hanem a hallgatókban keresendő.

Eljön nemsokára az az idő, a mikor Mozart behízelgő zenejét is meg fogjuk érteni.

A mi késik, nem mulik. P . . . I.

Koncert.

Rendezte a kaszinó-egyleti dalárda július 1-én.
(Egy zsurnaliszta monologia.)

Hija, a sajtó, kérem! . . . A sajtó nem csak a politikában és a társadalomban „nagy hatalom”, hanem a szó szoros értelmében az a táncteremben is. Ne tessék kételkedni, tegnap este is tapasztaltam. Már pedig az én tapasztalatom sosem csal. Elmondom — kérem — hogy miképpen tapasztaltam én azt tegnap este.

Hát a sajtó, vagy legyünk egyszer szerények és beszéljünk a saját magunk nevében, mondjuk: a „Bácska”, rendesen megszokott emlékeznai a táncmulat-ságokról (de a tánccélú koncertekről is). A cikket meg — tessék talán tudni — rendszerint egy ember írja: és ez az egy ember ilyenkor úgy ír, a hogy neki tessék írja a szerkesztőnek véletlenül nincs is nyére a dolog, nem baj; a szerkesztők könnyen kiengesztelhetők, ha még olyan könnyen haragszanak is meg).

Már most, kérem szépen, ez az egy ember (különösen ha fiatal) elmegy a mulatságra, mint tegnap este én a kaszinó-egyleti dalárda koncertjére és . . . no igen, nem írja meg a cikket azonnal, sokkal okosabb dologt minél: mulat. És a hogy ő mulat, olyan színben látja az egész estét; ha rosszul mulat, úgy kétségtelen, hogy a legközelebbi számban az „estély nem sikerült”; ha jól mulat, az esetben „az estély is sikerült” és ha nagyon jól mulat, akkor az estély is „nagyon jól” sikerült. Megegyik — igaz — néha az is, hogy az ipse egy illatos nyári reggelen a ballabával talál fölkelni és

ilyenkor elront mindent, összezavarja a kéziratokat, a legjobb vezércikket is a papirkosárba dobja és a legrosszabb szerelmes verset is kinyomatja (sőt saját maga is megereszti egypár hangot azon a keserves lanton); a mulatságon is rosszul mulat és megírja, hogy az nem sikerült, ha még úgy sikerült is. Igen — kérem — ez is előfordul.

Hanem én afféle jó természetű fickó vagyok, a ki sosem mulat rosszul és a ki sosem kel föl a ballabával. Ergő az én cikkeimben sosem sikerül „rosszul” a mulatság.

De hát lehet-e egyáltalán rosszul mulatni ott, a hol együtt van: a szép lány, a zene és a bor. Igen, a hol ez a három tényező megvan, ott megvan a jókedv is és a hol ez uralkodik, ott mindig sikerül minden.

Szándékosan tettem első helyre a három között a szép lányokat. Lehet, hogy egyenéhány agglegény jelölt nem úgy gondolkozik, mint én, de már én olyan vagyok; én mindenek fölött szeretem a szép lányokat. Azok a villogó szemek, azok a csábítóan mosolygó ajkak, azok a szöke vagy barna (az mindegy, kérem) hajfürtök . . .

De, istenem, mit is beszélek. Pardon, kedves szerkesztő uram, ne tessék mindjárt azzal gyanusítani, hogy talán-tán szerelmes vagyok! . . . Félbehagynom ezt az elmélkedést és rátérek a tárgyra is (teremtőuce, már meg is feledkeztem róla).

Hol is kezdjem hát? . . . Szép lány, zene, bor . . .

A szép lányokról már nem merek írni, mert még a szedő gyerek is rám fogja, hogy . . . igen, . . . hogy szerelmes vagyok.

Hanem a zenéről . . . arról már kellene írnom, de nem tudok írni.

Már én csak olyan vagyok, elcsevegek, de a tárgyhöz sohase szölok (jó képviselő volna belőlem!).

De mit is írjak? Dicsérjem a mi kedves dalár-dánkat? Hiszen azt már riporter-elődeim régen megtették, még pedig nagyon sokszor, tehát nem mondanék új dolgot. Vagy mondjam, hogy Pribil Ernő, Bieber Gyula és Berger Antal mennyire fáradtak a koncert megteremtése érdekében? Már ez is köztudomásu dolog. A Mihályi Ernő szölgóját se dicsérem, elég volt neki tegnap a tapsból, és a sok gratulációból (szegénynek a „Ne sirj, ne sirj fülemüle dalára” című népdalt még meg is kellett újránia); ha pedig ezzel így járok el, hasonló sorsban kell részesítenem a Sörös, Staudacher, Pribil és Karvázny quartett-jét is. De hát mit szóljak a Feuerman és Karvázny „Matróz-daláról”, a melyet szintén megújratott a publikum? Hiszen ha akarnám, se tudnám kellően méltatni a szép zenét, meg a szép éneket.

Hanem Rác Soma „Orr” áról (kérem, idézőjelben van!) már mondom valamit. A mikor általános figyelem és tetszés mellett szavalja, vagy inkább színészi könnyedséggel előadja az orr okozta galibákat, elmeséli a párbajt, a melynek szintén egy orr volt az oka és elgondolkozik, hogy mi is eshetik meg vele a párbajban, felhossa azt az esetet, hátha átlövik a lábát és ő megsántul, ekkor egy alak (a lábát nem láttam, mert az az asztal alatt volt, de kétségtelen, hogy sánta) nagy megitűközéssel oda károlylygáboroszkodja, hogy: no és akkor? . . . És a közönségben „általános derültség” keletkezett.

Csak ezt akartam elmesélni.

No de most már látom, hogy roppant hosszú lenne a cikkem, ha még írnék is valamit a koncertről, hát ezennel elhatározom, hogy nem írok semmit.

Hanem a folytatásról már meg kell emlékezmem és ez a tánc. Igen, a nyughatatlan talpak alaposan kitan-colták magukat! Kevesen voltak, de annál inkább járták. És itt pontos leszek: megjöri, hogy 4 óra 31 és fél perckor hagyták abba.

Hanem, nini . . . Majd meglepedeztem a hölgyek neviről. Hát hiába diktálta volna az én jó Jani barátom? (Ezt a kérdést is azért eresztem meg, hogy tudják, ki diktálta s ha netán hiányos a névsor, tessék őt szólni érte; én mosom kezeimet.)

Ime a-b-c rendben a névsor: Asszonyok: Baumanné, Csarschné, dr. Csibáhné, Danczerné, Dömötörné, Franczelné, özv. Horváthné, Késmárkyné, Kiss Istvánné, Koczárné, Maximovits Szilárdné, Popovits Sebóné, Ráczné, Schmausz Endréné, Schreitterné (Wagramból), Staudacherné, Sztrilich Zsigáné, özv. Thurskyné, Trischler Ferencné, Veszolovszky Péterné, Zsulyevits Ernőné és Zsuffa Vincéné. — Leányok: Császár Istvánné, Dömötör Ilonka, Franczel Etelka, Herczenberger Matild, Hoffer Melánia (Pécsről), Késmárky Ilonka, Molnár Ilonka, Schäfer nővérek, Schreitter Mariska, Staudacher Mariska, Szilágy Aranka és Veszolovszky Aranka és Ida.

Es ezek után szabad komolyan is beszélmem. — A közönséget valóban meglepte az est sikere; kívánatos, hogy minél gyakrabban rendezzen ilyen fesz-telen és kellemes estét a mi jó daláránk.

Találd-Ki.

Bokréta-ünnepély.

Mult vasárnap volt a zombori laktanya bokréta-ünnepélye, a szép épület ugyanis már csak a tetőt várja, hogy teljes nagyságában pompázzék. Délután 5 órakor volt a szorosban vett bokréta-ünnep, este meg a bokréta-bankett. Furcsa egy dolog az a bokréta-ünnep; az életben rendszerint a férfiak adnak a nőknek virágcsokrokat, itt megfordítva a férfiak kapnak. Két szerb munkásleány magyar beszéd kíséretében nyújtott át virágcsokrot a város polgármesterének és a városi főmérnöknek. Egy munkás, híven a szokáshoz, az épület faláról mondott áldomást, minden díkei után felhajtva egy pohár bort; a poharat azután ledobta.

A bankett, melyet Roheim Károly és fiai helybeli vállalkozó cég adott s melyen résztvett városunk intelligenciájának tekintélyes része, — körülbelül 70-en — este 1/2 9 órakor vette kezdetét. Roheim urak most már nem is azt énekelhetik, amint róluk nemrég megírtuk, hogy „vagyok olyan legény mint te . . .” hanem azt, hogy különb legény vagyok mint te, különb bankettet csapok mint te. Mert ezen a mulatságon nemesak a halak, pecsenyék, meg a pezsgők voltak kitűnők, de a jókedv is pompás hangulatot varázsolt elő.

Sácó barátom, ki mellé szerencsém volt kerülni, gondolom az ötödik pohár Littke-pezsgőnél elkezdett beszélni Palmerston politikai működéséről, a bunyevác

faj nemesítő hatásáról, meg a magyar szép prózáról — Gyulai Pál ha hallja, hát össze nyalta-falta volna — hogy csak úgy szédültem belé; menten elhatároztam, hogy ha csak szeret tehetem, én is megiszom ezentul mindennap legalább egy pohár Littkét.

A negyedik fogásnál felemelkedett a főispán s megnyitotta a díkeiök sorát, a király egészségére ürtívén pohárát. A beszédet a jelenvoltak állva hallgatták meg. Roheim Károly a főispánra, majd a polgármesterre, Csibás Schmausz alispánra, alispán Vukicevits tanácsnokra, Vukicevits Széchenyi elnökre, Széchenyi a honvédségre, Dancs százados Fejér apátra, Fejér apát a közös had-seregbe, Dworzák őrnagy a honvéd bajtársakra, Popovits főszolgabíró a főispánra, Csibás Benő a főispánra, főispán a tisztviselőkre, ezek nevében dr. Gertinger a polgármesterre, dr. Vadas Kupuszárevitsre, dr. Csibás Gergurov Milán és Balázs Ernő mérnökökre, Popovits Dobák kir. ügyész Dömötörre, Dömötör járás-bíró e lapok szerkesztőjére, dr. Balogh Ernő a munkásokra mondtak áldomást.

Korán sincs ezzel kimerítve a toasztok hosszú sora, melyek közül sokat a lejjebb ülők alig hallottak.

A legvigabb hangulatban várta meg az egész társaság a másnapot. A Littke úgy reggel felé erősen megzavarta az egyensúlyt — nem a politikait vagy az európai, hanem a lábakét; egy sarokba húzódtunk Sácóval s rávettem, hogy énekeljen velem a helyzetnek megfelelő dalt:

Kann nicht stehen auf die Füße,
Doch liebt mich die schöne Süsse . . .

Az épületről magáról a szakemberek igen kedvezően nyilatkoznak, solidan van építve s a laikusra is jó benyomást tesz.

Vacsora alatt, mely Horvátovs konyhájából került ki, Sándor bandája játszott. Természetesen vacsora után is. Végezetül mi is azt mondjuk, ami a laktanya falán volt kivilágítva, hogy

Éljenek
Zombor város,
Balázs Ernő,
Gergurov Milán,
Janicsék József,
Roheim Károly és fiai,
Horváth Gyula
s az összes résztvett munkások.

Riporter.

Hangok a vidékről.

IV.

Hátra volna még, hogy az ugynevezett materialista morállal számoljunk le. Amde ez teljesen fölösleges munka lenne. Mert hisz a materialista morál ép oly képtelenség, mint amily képtelenség a materialista bölcselém, a materialista költészet vagy a materialista vallás.

Az anyagelviség erkölcsé és vallása éppen az erkölcs és vallás el nem ismerése, tehát erkölcsi nihilizmus.

Erről az erkölcsi nihilizmusról pedig egyik kitűnő tudósunk a magyar tudományos akadémiá gyűlésén tartott székfoglaló beszédében ekként nyilatkozik: „Az erkölcsi nihilizmus azon legfelültebb, de egyszersmind kényelmes anyagi felfogás eredménye, mely amit nem ért, egyszerűen tagadja, anélkül, hogy ereje volna a nem értettet vizsgálni. Alacsonyabb fokon áll, mint a kételkedés, mert az érzékiség korlátai közé fogultan dogmatikus szigorral vallja egyedül a nyers anyag léteztét; az embert Condillac nyomán csak „érzél szobornak” tekint, s akik a szellemben hisznek, azokat bárgyú ábrándozóknak, hiu álombüvelyzőknak gunyolja. Ily felfogásu emberekre nézve a világ rendje nem lehet egyéb, mint véletlenségek találkozásá, ontudatos cél és törvény nélkül. Beszámításról nem lehet szó: mindenki úgy éli világát, amint éppen anyagi szervezetének mivolta parancsolja s a körülmények engedik. Jó és rossz között erkölcsileg semmi különbség, annál kevésbé, minthogy ezen tisztos dolognak, legmagasabb fejlettségű tartott s ennél fogva áhitva áhitott fásultság, mely többnyire csak tettetett s éppen tettetésével jellemzi saját ürességét, ki nem emelkedik az ösztönzerűségről s így magában az öneszméletben nem keresi, nem is találja törekvéseinek biztos irányozóját . . . Képzeltük most már — így folytatja — hogy ily türes kedélyű ember, kinek lelki-ségére alkalmazhatni a fiatalon elaggottakról mondottat, hogy hajuk kiment, mielőtt szakálluk nőtt volna — képzeltük, hogy ily ember színművet vagy regényt, beszélt vagy egyebet akar írni: mivel tölti be a tátongó űrt? . . . Eseményeket fog tarkán és rendezetlenül egybehalmozni, a véletlenséget fogja szerepeltetni, mint a világban is hiszi lenni, s hogy a mesének — mely magában véve nem értékesebb a ponyvairodalmi históriás énekeknél — izetlenségét valamiképp fűszerezze, a frivolságba menekszik. Csoda e aztán, ha a mese kigondolásába helyezik a költői eredetiséget s a frivolságban szabadelvéseget, eleven tárgyalást, sőt humort is sejtítenek? ha magát a mesét nézik fontosnak, nem a szerkesztet? az életet szellemnek, nem az eszmét? Az öletet szabályozónak, nem a lélektani törvényeket? . . .”

Igy nyilatkozik ép tárgyunkra vonatkozólag egy elismert tekintélyű szaktudós, kinek — miként önmaga megjegyzi — az irodalom termékeinek szakbírálatá jutott hálátlan szerencsétl éveken át.

S tagadhatjuk-e, hogy e körtűnetek összirodal-munkban ép úgy, mint hirlapirodal-munkban nemesak gyakoriak, de majdnem otthonosak?

Zsurnalisztáink — tisztelet a kivételeknek — naponta szólnak, írnak, ostromolnak, pellenégre állítai iparkodnak mindent, mi az erkölcsiség keretébe tartozik . . . Az érzéki rabság, az állati önzés, a ledérség mindennemű nyilatkozataiban, sőt maga a romlottság naiv föltűntetése; a szemérem ellen intézett sérelmek szántsándékos becsusztatása s holmi sikamlós kétértelműségekkel pongyola takargatása, szóval a durva realizmus nem űti-e fel gyakorta hydrafejét meg a női olvasmányokul szerkesztett lapok és folyóiratokban is?

Szóljunk-e ama gunyoros támadásokról, melyek hirlapokban és könyvekben intézettek minden ellen, ami csak eszményi, ami csak szellemi?

Az elbított mag pedig megtermi a maga gyümölcsét. Ha bizonyos sikamlós elvek és nézetek az olvasó közönség minden rétegeiben otthonos lapokban és könyvekben kürtöltetnek; ha mirigy gyanánt terjednek a

családtájk s az ifjuság nevelői között; ha azok a városokból észrevétlenül a földműves kunyhójába nyomulnak: ki ne féltse akkor a társadalom nyugalmát?

Az eszmék el nem ismerése vagy legalább tiszteltetben nem tartása szüli a közönyt s ennek ikerestvérét, az erkölcsi érzéketlenséget, fásultságot; szüli az elvek könnyűszerű megtagadását; a jellemek súlyesését s elfogyását; szüli a polgári és családi erények kivészését. Már pedig ha megvessz a tiszta erkölcs, „Róma ledől s rabigába görbed“.

Mély értelmű szavak, melyek a történelmi multban gyászos igazolást nyerne.

Vajha édes hazánk története is ne mutathatna bizonyítékul egy véres siremléket, melynek láttára még mai nap is zokogva sóhajtnak a koszorús költővel:

„Nemzeti nagy létünk nagy temetője Mohács.“

És ki tagadhatná, hogy mióta az erkölcsi rend ellen indított gyászos küzdelem foly, azóta a társadalmi élet egén folyton sötét fellegek borongnak? Az emberiség háborogva hánykódik a közélet zajló tengerén, érezve a vihar nyomását, mely pusztít és dúl és csak a romokon és sírhalmokon szokta magát kipihenni.

De tán még nem elég a nyomor és szenvedés, melyet e vakmerő küzdelem okozott? Talán még nem eléggé mély a köny- és vértenger, melyeket az erkölcsi alapok döngetése és rombolása fakasztott?

Im ezért hangsúlyozzuk mindjárt első cikkünkben s hangsúlyozzuk most ismételtén égető szükségét annak, hogy zsurnalisztáink — szakítva a már tulhajtott realizmussal — a szellemihez, az eszmékbeni lihez emelkedjenek s mint egy nemesebb, egy magasabb iránynak harcosai iparkodjanak hatni eszmetisztázás, kedély-nemesítés, az erkölcs és polgári erények hintése és ápolása által társadalmi szellemünkre.

Ezt tartjuk mi „conditio sine qua non“-nak a közönség rokonszenve s ebből kifolyólag nagyobb mérvű támogatásának biztosítására; ezt a zsurnalisztika legnemesebb feladatának.

Hisz lehet e nemesebb, lehet e magasabb feladata a sajtónak: mint ápolni és táplálni nemzetünk keblében azon érzetet, mely neki erőt kölcsönöz, hogy nemzeti örömeiben el ne szédüljön, fájdalomában el ne csüggedjen; mely őt mintegy átszellemíti, hogy vétkes, a nemzet erejét és kincsét pazarló kéjhajbászat, alacsony önérdék keresés, ocsmány fondorkodás ne törpítse nagyra-termett lelkének fonságát; hanem nemes, magasabb nemzeti célokra edző önmegtagadás, a közjóérti nagylelkű áldozatkészség, bölcs és szilárd egyeneslelkűség emelje azt magasabbra és magasabbra... az erkölcsi érzetet? Lehet, fognak találkozni, kik sorainkra gunyosollyal választolnak. De ez legkevésbé alterál bennünket. Hisz miért volnánk emberek, gyakrők, erőtelnek, ha hijával lennénk azon anyagsághoz tapadt lelki törpéknek, kik csakugy eregetik gunyosollya vont ajkaik közül a még guyosabb megjegyzéseket mindenre, ami pusztán csak eszményi.

Mi sorainkat, melyeket befeszünk, a nemesebben gondolkodóknak szántuk, s ha a rokonkeblekben óhajtott visszhangra találunk, célnak el lesz érve.

Lajthay.

A baja-ujvidéki vasúthoz.

Noha anyamegyénk termő talaját s kedvező gazdasági viszonyait tekintve az ország legtermékenyebb vidékének s a természet által a legirigylendőbb kiváltságokkal van felruházva; noha földművelő népünk s iparosaink sok szorgalmat és ügyességet fejtenek ki terményeik feldolgozásánál; sajnosan kell tapasztalunk mégis, hogy földművelő népünk, ha nincs is nyomorok s nélkülözéseknek kitéve, eme bőség dacára jólétnek sem igen örvend; s noha kereskedelmünk s iparunk virágzásnak indult, kereskedőink s iparosaink kevés kivétellel anyagi tekintetben nem igen gyarapodnak.

Kérdem, eme körülmény magyarzata miben keresendő s hogyan lehetne azt orvosolni? Minden esetben abban, s az által, ha iparosaink s földművelőink nyers-terményeiket mindenkor a kellő időben, a kellő áron s a lehető leggyorsabban birhatják elárúsítani, ha ezen gyors szállításhoz a szükséges közlekedési eszközök rendelkezésükre állanak. — Különösen szükségét érezzük annak mi, kik a bácskai délnyugati — minden vasúti és gőzhajó állomástól a legjobb ut mellett is órai távolságra eső vidéken vagyunk s egyedül a tengelyen való közlekedésre kényszerítve.

Földművelő népünk leartván évi fáradozásának gyümölcsét, hogy azt eladhassa, vagy nagy költségekkel s drága fuvardíjjal kell azt a távol fekvő vasut vagy gőzhajó lerakodó helyhez szállíttatnia, vagy poton áron a helyi ügynököknek úgy szólni odaajándékozni.

Ily körülmények között nagy örömmel szolgált az, hogy egy baja-ujvidéki helyi érdekű vasútvonal létesítéséhez az engedély megadatott.

Mindazáltal most, midőn ezen várva-várt eszme megvalósítása már-már küszöbön áll, midőn a létesítendő vasut tervezete előttünk fekszik, bátorkodunk jegyzésünket megtenni. — A vasútvonalnak Zombortól felfelé eső része minket nem érdekelvén, megjegyzésünk csak az alsóbb részre szorítkozik.

A tervbe vett vasútvonal Hódságh, Parabuty, Paraga, Szilbas s Bulkesz községeket érintve haladna Ujvidék felé. — Kérdem most, nem volna-e előnyösebb ha Hódsághtól felfelé egy kis kanyarulattal ugyan, mindazáltal csekély költséggel inkább a kedvezőbb anyagi viszonyokkal bíró Bács, Tovariso s Futtak községek lettek volna tervbe véve?

S ha Rigyica, Sztanisits s Krusevlya községeket oly nagy kerülő ut tétett meg, nem érdemlik-e meg a fentebbi községek anyagi viszonyai azt, hogy e nagy kiállással kecsesgató vállalatnál ne mellőztessenek? — Véleményem szerint igen. — Mert egyrésztől már maguk a községek és lakosság száma, kiterjedés, ipar és kereskedelem tekintetében. — különösen a gabona szállításban. — mi minden esetre a vasútforgalom főtényezőjét fogja képezni, mindenkor vetekednek a fentebbi községekkel; másrésztől a tervezet eme irányának megváltoztatásával a bács-, bácsujfalu- s déronyai érseki, tovarisovai kincstári s futtakai uradalmak érintettének, s a vajszka-bogyáni s novoszellői uradalmak megközelítve lennének, mely uradalmak nemcsak a fent vázolt nyers-termékek, de szarvas-marha és sertés kivételben jóval felülhaladják a tervbe vett községeket, a mi a vasut forgalmának nem csekély lendületet adna.

Midőn is mindezeket a tisztelt vállalkozó ur, mind

a netán később összehívandó közgyűlés becses figyelmébe ajánlanám, abbéli szerény véleményemnek adok kifejezést, hogy a tervezet ebbéli változtatásának keresztülvitelével nemcsak egy, eddig egészen elzárt vidék lenne nyomasztó közlekedési misériattól felszabadítva, hanem aranybánya adatként át a világforgalomnak. — mi által nemcsak egyesek, hogy esorbát nem szenvednének, hanem az csak előnyükre szolgálna. — s a vállalat felvirágozása s sikere életképességéhez sokban hozzájárulna.

Ifj. Kanyó Ödön.

Megyei élet.

Csataalja, június hó 30.

Csataalja községe m. hó 25-én azon kiváló szerencsében részesült, hogy kebelében tisztelhetette azon bizottságot, mely a magas kormány és az e megyét bölesen kormányzó vezérérfeiak, valamint a megyei gazdasági egyesület részéről nyert megbízás és illetve tiszteletteljes meghívás folytán e megye bortermelő vidékeit meglátogatja, hogy itt az okszerű szőlőművelés iránti érteket fölébressze, általánosítsa és állandósítsa.

E bizottság elnöke: Miklós Gyula kormánybiztos, tagjai pedig H. F. vándortanító és Rombay Dezső a megyei gazd. egyesület titkára.

A bizottság végtelentül szeretetreméltó elnöke szakszerű előadásban, de a nép nyelvén méltatta a filloxera vastatrix eddigi pusztításait és gazdasági szempontból az országra oly súlyosan nehezedő kártékony-ságát.

Röviden érinté az e kártékony rovar kiirtására megkísérelt eddigi módokat; és a legmelegebben ajánlja a futóhomoknak új szőlőtelepítvényekkel való értékesítését rámutatva a francia nemzetre, mely roppant áldozat és kitartó munkásság árán főrekszik jóvátenni és pótolni a filloxera okozta bizonyos kárt.

Elnök ur beszéde folyamán kiemelte a homokos talajnak a filloxerával szemben való ellenálló képességét, édes hazánk kedvező klimatikus fekvését és ebből folyó előnyeit.

A legmelegebben ajánlá, hogy a község, mint erkölcsi személy, ültesse be egy bizonyos nagyságu homokterületet szőlővel, mely mintegy telepet és szem-náriumot képezne az egyesek részére. Fehér szőlőfajból ajánlá az olasz rizlingit, — a kövidinkát és szilvánt, — a vörösből pedig a nemes kadarkát, a nagy burgundit és az opörtöt.

Behatóan foglalkozott a szőlőműveléssel, hogy a tőkék legalább is egy méter távolnyira legyenek egymástól, a talaj rigolirozandó és turnusz szerint trágyázandó.

Megismertette a trágyázás helyes módját, el nem mulasztván óva inteni, hogy a gyümölcsfa teljesen elkülönített helyen és ne a szőlőkertben tenyésztesd: ugyszintén a szőlők is faj szerint elkülönítve ültetendők.

Elnök ur ezek után igen szépen és helyesen megmagyarázta, hogy jó bor csak úgy produkálható, ha a firtők osztályoztatnak. Idevágólag szolt tehát a boggyózás és malmozásról; az erjesztésről, az erjesztő pince 18° hőfokáról és a bor kellő időben eszközözendő fejtéséről a jó pincéről és végül a hordók tisztaságáról. Végül inté a hallgató közönséget, hagyna föl a szőlőművelés és bortermelés avitikus rendszerével és fordítsa javára más előrehaladottabb nemzetek vívmányait.

Hogy a régi tőkék nemesítése sikeresen eszközölthessék, — az ig. t. vándortanító ur a zöldotást gyakorlatilag bemutatta és egyesek próbát ejthettek.

Vajha siker követné e szépen megindult mozgalmat!!

L. M.

Ada, 1891. június 28.

Szegény Józsi bácsi! Milyen animóval mondaná el most az ő szokott meséjét: Itt volt valahol Zentán, vagy Kanizsán, egy nagyon beteg uri ember. A helyi doktor nem segített rajta, hát elment Pestre. A pestiek Bécsbe küldték szegényt. Azok meg nem láttak a pápaszemüktől, hát elküldték Párisba egy híres orvoshoz (a neve a nyelvemen forog, de nem tudom kimondani.) Az kikérdezte alaposan: mi baj, mióta beteg, hol volt, ki gyógykezelté; aztán elővett egy nagy könyvet s megüszte benne valamit, aztán rátekintett a betegre s kérdezte, van e vagyona? Van egy kevéske, mondta a beteg. Jó! mondta az orvos. Akkor segíthetünk a baján! — Van ismét messze, messze egy ország, Hongro; abban van egy folyó, Tisza; annak a folyónak olyan hatalmas gyógyító ereje van, hogy önnök rövid időn meg kell benne gyógyulnia. — Oda menjek? — „Ada, Ada!“ — mondta franciás magyarsággal (!!), nekem pedig fizet 200 frankot. Leforrázva a tapasztaltak által s fejbe köllütve a frank-masszával, szépen hazakullogtam. S mert a híres orvos Adá-t mondott, eljöttem Adára. S a mint látja édes főjegyző ur, meg is gyógyultam: ígyunk rá egyet!

Igaz, hogy szegény Józsi bácsi Harkányba járt baján gyógyítani, de azért el nem mulasztotta e mesét soha, mikor a tiszai fürdőház megnyitott. Annymra megszoktam, hogy most, mikor a tiszai fürdés ideje itt van s ő szegény nincs itt, én mondom el újból, hogy iránta való kegyeletemet legalább így rójam le most. Meg talán Merker uram is megörül neki, hogy egy kis rek-lamot csináltam fürdő — izé — házának. Tudom, resz- ked a keze az idén is a haj-bankóért. Kaphatott már egy-párt, mert a melegebb napokban megkezdtek egyesek a fürdést.

Havem a kisebbségi leányának rosszul indult meg a fürdőszéken! Elragadták a lovak a kocsit, melyen ült, s elszagattva a szerszámot, fölfordították s meglehetősen összetörték a kocsit és úgy vágattak utcáról-utára, a kocsit alatt vonszolva a szegény leánykát. S midőn a vadult lovakat elfogták, a kis leányka majdnem mosolygva ugrott elő a roncsokból, jelenteni, hogy seummi baja sincs. S még azt mondják, nem esnek csodák ma már a világon!... Ha azonban az öregnek is oly szerencsésen üt be a fürdő Geschäft, mint kicsijének a szerencsétlenség, végén talán össze is tűtheti bokáját.

... Mint tanítóink, hogy oly emberit megállították — mint halljuk — a vizsgálatokat egy-két kivétellel; hogy egyik része a katonasághoz menjen fűtést keresni, — a másik rész pedig a földet túrja, hogy a jó Eg meghallgatván a Miatyánk-ot, teljesíttesse is a kérést.

Az iskola-ügyben bizonyos forogást észlelhetni. Nem csoda! Három tanítói állomás lesz betöltve e szűn- idő alatt. Kiváncsian néznek sokan az új iskolaszék működésére: mennyire fogja új hivatalát pusztán a „szent nevelésügy“ szemmel tartásával a jelenben érvényesíteni. Mert bizony ez a veszedelme az iskolaszéknek: tenger érdek üti föl ilyenkor a fejét s oly magasra nőnek, hogy ettől a paréj erdtől sok helyt nem látják meg a nevelésügy önzetlen torayát.

Sem nem vád, sem nem biztatás vagy korteskedés ez az adai iskolaszék iránt, hanem egy általános tapasztalat, mely az iskolaszékek, amugy is monstruozus szervezetét, működési eredményeiben sokszor tragikomikussá teszi.

Eppen így nem vádolhatjuk az öreg Pollák-bácsit, hogy jövőjéről gondoskodik. Hogy nem egészen helyesen, mit tehettek arról én? A város 300 frt évi kegydíjat szavazott meg neki, mint régi orvosának. Most az orvos bácsi, hogy fához Jászberénybe megy lakni, egyet gondolt. Hogy a havonkint való nyugta küldözés kellemetlenségeitől, az erre szükséges bélyeg és posta költségeitől, — életben léte havonkint való igazolásának bosszantóságaitól megmenekedjék; s mert — mint orvos — még legalább 10 évet biztosít magának az életből, hát a város nem veszt: egyszer s mindenkorra 3000 (három ezer) forintot kér a várostól s akkor ő igényeiről a jövőben lemond!

Persze azt nem számítja a jó bácsika, hogy ezzel a város veszít, mert egy oly tőkét ad ki a kezéből, melynek kamataiból őt évenként kielégítheti s ha — a mit Isten hamarosan ne adjon — meghal, a 3000 frt töké a városnak megmarad. Még arra sem számít, hogy a városnak nem szabad kiadni a kezéből ma már azt a tőkét, nely az ő anyagi léte biztosítására letémenyztetett (legalább így kellett volna). Csak állítsa ki ő ezt a nyugtákat havonkint, legalább lesz alkalma ilyenkor arra a városra gondolni, mely élni segített fiatal korában, s mely öregségére gondoskodott róla.

Sokkal érdekesebb az öreg bácsi ügyénél a járás- osztás ügye, melynek tisztázására Olsavszky bíró Szabadkáról itt van. Vajjon tisztába hozhatja-e? Annymra összebonyolították ezt az ügyet évről évre mindig jobban, hogy ma már ember legyen, ki ezt a gordiusi csomót tisztán kibogozza. Ha csak valami Nagy Sándora nem akad az ügynek, ki bátran közé vág a csomónak, hogy lássa, mi tartja belül össze oly erősen. Azt hiszem, nagy meglepetést szűlne a csomó belseje a népre.

Pech V.

Ó-Becse, 1891. június hó 30.

(Lókiállítás és löverseny. — Hangverseny. — Munkakiállítás.)

Június hó 28-án — vasárnap — szép idő kedvezett az ó-becsei gazdasági egyesület által rendezett lókiállításnak és löversenynek.

Reggel 8 óra után már kezdetét vette a lovak és csikók fölvezetése; 9 órakor a bíráló-bizottság is megkezdte működését. Első sorban a szopós csikóval bíró fiaskancák vezettek elő; aztán a három évesek: két évesek; és végül az egy éves csikók. A díjak legnagyobb részét szerb gazdák nyerték el s különösen szt.-tamásiak. Kiténik ebből, hogy szerb gazdánk nagyobb súlyt fektetnek a lötenyészésre, mint a magyarság. A szemle 10 óra után véget ért, a díjak délután három órakor osztattak ki Zsótér Andor elnök által. Szép tétel volt alkalomunk tapasztalni az egy éves csikók jutalmának kiosztásakor. Az első díjat (30 frt) Gágits Milan, volt ó-becsei bíró, csikója nyerte s midőn Gágits a díjat felvette, két es és kir. aranyt letett az elnöknek a jövő évi versenyre. Annál dicséretre méltóbb Gágitsnak e tette, mert nálánál sokkal gazdagabbak bizony sokkal nagyobb díjakat is zsebre raktak.

A versenyfutás délután pontban 5 órakor kezdődött. A zártversenyre hatan jelentkeztek. A távolság 1600 méter. Mielőtt kivezettek volna a versenyöket az induló ponthoz, a tribün előtt fölvonulást tartottak, mely alkalommal a totalizateur sátrában nagyban folyták a fogadások, tételek.

A versenyben elsőnek érkezett be Dsigurszky Gyóknak (ó-becsei) feketéje, kapta a 70 frt első díjat. Másodiknak Dungserszki lova ért be (20 frt); harmadik díjat (10 frt) Komáromi Pál (ó-becsei) lova kapta. A totalizateur-nál az osztalék 9 frt 30 kr. volt.

A zártversenyben szintén hat ló futott 1600 méter hosszát. Az első futás kitérések miatt érvénytelennek mondatott s így új futás volt három között. Elsőnek érkezett Milsanov pej csodóra (10 drb es. és kir. arany), a másik kettőtől a lovasok leestek.

A verseny befejeztével Zsótér elnök a díjakat kiosztotta és ezzel a mulatság hat óra után véget ért. A versenyt igen nagy számu közönség nézte végig, az elárúsított jegyekért több, mint kétszáz forint bejött. A nézők meghaladták a négy ezret. Igen sok vidéki is volt. Este a nagyvendéglő disztermben gazda bál volt, lenn az udvarhelyiségben pedig társasvacsora.

Julius 11-én — szombaton — rendezi az ó-becsei polgári magyar dalkör ez évi I. alapszabályszerű hangversenyét, melyen Révfy Annuska kisassony hegédűművész is közreműködik. A művésznőt a dalkör ünnepélyesen fogja fogadni az indóházánál és bekiséri elszállásolási helyére. Az est programja a következők lesz: 1. Abt. F. Esti dal éneklés a dalkör. 2. Gounod-Sarasate: Faust ábránd, hegédűn előadja Révfy Annuska, zongorán kíséri Révfy Géza. 3. Byron-Ábrányi: Manfred monológia a Jungfrau ormán: drámai költemény, előadja Waldner József. 4. Magyar népdalok, éneklés a dalkör. 5. Wieni-avski, Moscovi emléke, hegédűn előadja Révfy Annuska kisasszony. 6. Weber Lützow vadászdalja éneklés a dalkör.

A hangverseny igen látogatottnak ígérkezik. A művész kisasszony iránt nagy az érdeklődés. Vidékről is többen érkeztek. Így Szabadka, T-Becse, Ada, Zenta képviselve lesznek. A hangversenyt táncvigalom fogja követni.

Péter és Pál napján a tanonc-munkakiállítás bezárása. A kiállítás közel sem olyan sikerült, mint a korábbi éveken. Kevebb a résztvevő, kevebb az eredmény. A díjakat az igazgató osztotta ki a növendékek között s néhány buzdító szót szolt hozzájuk. A lefolyt évből az iparostanone iskolát 162 inas látogatta négy osztályban.

— S. —

Iskolai értesítők.

Zombor szab. kir. város középkereskedelmi iskolájának értesítője, közli Zsulyevits Ernő igazgató. Bevezetésül Pinterits Károly tanár a „Pénz és helyettesítő eszközök” címen egy értekezést tesz közzé, mely tulajdonképpen rövid kivonatot képez a nemzetgazdaságtan egy-egy fejezetéből s a mellett ismerteti a váltót is. Előadott az intézetben hat okleveles tanár és kisegítő tanárképző egy jogtudor, továbbá három hitoktató. A 3 osztálynak összesen 60 tanulója volt. Az érettségi vizsgálaton az arra jelentkező 19 tanuló közül jó eredménnyel 8, elégséges eredménnyel 7 felelt meg. 4 tanuló 2 óra visszatartatott.

A *Közgazdasági kereskedelmi akadémia* 13-ik évi értesítője, közli Kiss Sándor igazgató. A füzet hozzá szól egyik bevezető cikkében a kereskedelmi szakoktatás rendezéséhez s behatóan fejtegeti az esetleges rendezési irányát; szól továbbá az internátusokról is. Az intézet bennlakásra is elfogad tanulókat s e tekintetben igen praktikus és kényelmesen van berendezve. Volt összesen 212 tanulója s mind a három osztály két-két párhuzamos osztályból állott. Előadott az intézetben ez év folyamán összesen 23 tanár és tanárjelölt. Az érettségi vizsgát kiállítottak jelenen 2, jó osztállyal 18, elégséggel 18, nem felelt meg 11, kik közül a német nyelvből 7 kapott elégtelen tanjegyet.

Zenta város községi népoktatási tanintézetének értesítője, közli Czebe Győző, 194 lapra terjedő vaskos kötet. Bevezetésül Móra István „A népiskola és néptanulási” című tanulmányát hozza. Ismerteti az iskola történetének egyes adatait, az iskolák belételeit az 1890-91. tanévben végzett tananyagot stb. stb.

A *Zentai államilag segélyezett községi ipariskola* értesítője. Összeállította Czebe Győző. Az iskolának volt 150 iparos tanulója; részt vett a tanításban 8 községi tanító és egy gimnáziumi tanár. A bevezető cikk az iparosokhoz intézett felszólalásból áll, mely az iparosoknak és az iparnak mai helyzetével s az ezek érdekében folytatandó teendők felől értekezik.

Törvénykezés.

(Egy monstre bűnper.)

Tyoszyty Lázár és társai elleni bűntudomány f. évi június hó 30-án tartott meg az utolsó tárgyalás, a mikor Dobák Béla kir. ügyész előterjeszté indítványát a büntetés kérdésében. A kir. ügyész Tyoszyty Lázárra és Djakovics Nikolára halált, a többi vádlottakra pedig részint fegyház, részint fogház és börtön büntetést kért. A védők viszont védeneciknek részint felmentését, részint pedig enyhé ítéletet kérték.

A kir. törvényszék ezután a bizonyítási eljárást kimerítve látván, az elnök az ítélethirdetésre július hó 2-ának d. e. 8 óráját tűzte ki. Július hó 2-án reggel 9 óra a törvényszék tárgyalási terme zsüfolóság megtelt hallgatósággal. A felek részére fentartott helyeket elfoglaltak a fogva lévő és szabadlábban lévő vádlottak, a károsok és panaszosok csekély számban jelenév meg.

Kézzel 9 óra után megjelent a törvényszék a teremben és pedig Jerkovits Antal bíró, mint elnök, Dahmny Pal bíró, mint előadó, Gyorgyovanszky György mint szavazó és Mayer Károly aljegyző. A teremben ekkor már helyeiket elfoglaltak Dobák Béla kir. ügyész és a vádlottak védői.

Ott voltak Kozma László ügyvéd, mint Tyoszyty Lázár vádlott, dr. Thurszky Sigmund mint Djakovics Nikola és Kelies (Deda) Száva, dr. Szilágyi Vilmos mint Kottur Milos, Kottur Kata s még néhány „minorum gentium” vádlott védője, dr. Molnár Gyula, mint Miloszevicz Vlado, dr. Fratriczevicz Aszt Vince, mint Szeacsuzszi Glisa, Czedler János ügyvéd, mint Popovics Trifun, dr. Vuics János mint Danilovacz Gyuka, Theofanovics Márk ügyvéd mint Milyty Pál, dr. Pataj Sándor, mint Arceszko Kószta, dr. Vujevics Zoltán, mint Arceszko Lázár és dr. Czvetkovics Péter, mint Maics Szvetozar és más kevésbé terhelt vádlottak védői. Ez után siri esendben meghirdette az elnök az ítéletet Tyoszyty Lázár a banda vezére többrendbeli lopás, kétrendbeli szándékos emberölés büntetékének kísérlete, szándékos emberölés büntetékében való részesség és szándékos emberölés büntetékével párosult rablás büntette miatt *öltőig tartó* fegyházra. Djakovics Nikola szándékos emberölés és lopás büntette miatt 12 évi fegyházra, Kottur Milos többrendbeli lopás büntette és szándékos emberölés büntetékében való részesség és ennek kísérlete miatt 10 évi fegyházra; Arceszko Kószta és Arceszko Lázárt többrendbeli lopás büntette miatt egyenként 6 évi fegyházra; Milyty Pált lopás és közokirat hamisítás büntette miatt 3 évi fegyházra, a többi kevésbé terhelt vádlottak pedig 1 évi börtöntől — 4 havi fogházig terjedő csekélyebb büntetések sújtattak. A súlyosabban terhelt vádlottak közül Kelies (Deda) Száva, Szeacsuzszi Glisa, Miloszevicz Vlado és Maics Szvetozar az ellenük emelt vád alól teljesen felmentettek.

A kir. ügyész, a védők és vádlottak, utóbbiak kevés kivétellel, az ítélet ellen felebbezést jelentettek be. Ezzel befejezést nyert egy párját ritkító bűntudomány, mely a bíróság tevékenységét, csupán a tárgyalási napokat számolva, mintegy 9 hetet vett igénybe. Lehetetlen e lap hasábjain ki nem emelni azt az ítélelhirdetést és tapintatot, a mellyel ezen rettenetes ügy tárgyalását a zombori kir. törvényszék fent nevezett bírái és Dobák Béla kir. ügyész vezették. Elismerés illeti vádlottaknak nagyobbrészt hivatalból kirendelt védőit is a pontosságért és lelkiismeretes eljárásért, mellyel hivatásukat felfogták és védenecik érdekében minden megtehető lehetőséget megtekették. Befelezzük ezuttal közleményeinket azzal, hogy a felsőbb bíróságok hozandó ítéleteit annak idején közölni fogjuk.

Felmentett községi jegyző. Fülöpp Kálmán, volt sztanisitsi jegyző és neje elleni bűntudomány a kir. kuria a további eljárást megszüntette.

Emberölés. Batori Lajos, csoponyiai koldus, özv. Kún Józsefné, Porkoláb Verona 70 éven felüli asszonyt mult hó 27-ikén a hajnali órákban egy löccsel agyonverte, hogy mi indíthatta a már fogva lévő vádlottat tettének elkövetésére, eddig ki nem deríthető, ugy látszik azonban, hogy Batori Lajos örülési rohamban követte el tettét.

Kocsmai verekedés. F. é. június hó 28-án vasárnap, bucsu napján Bogojeván Pető Pál és Tóbiás testvérek Baeskó Istvánnal a nagykorcsomban összevesztek, — Pál eközben Baeskót egy karszékkal úgy ütötte fejbe, hogy azonnal eszméletlenül rogyott a földre, — Pál öcsöse Tóbiás látván a veszedelmet, a földön fekvő Baeskót zsebkésével úgy összeszurkálta, hogy sérült tegnap délben meghalt. A két hetvenkedő legény a zombori kir. ügyészégi fogházban várja büntetését. A vizsgálat vezetésével Szabó Imre kir. törvszéki aljegyző van megbízva.

Közgazdaság.

Kereskedőinknek. A kereskedelemügyi miniszter ur folyó évi június hó 12-ről a következő leiratot intézte a szegedi kereskedelmi és iparkamarához. A budapesti kereskedelmi muzeum szófiai képviselőségének utazója Paillippopel, Burgos, Jamboli és Tatár-Bazardsik bulgár városokat az ottani kereskedelmi vizsgálat tanulmányozása céljából bentaván, az általa ezen utazásról tett jelentésben fölemlíti azon akadályokat is, melyek a piacokon árucikkeink kelendőségének utjában állanak. Így pl. jelentékeny nehézséget okoz üzleti összeköttetések létesítésénél, hogy kiviteli cégek árjegyzékeiket bolgár, vagy legalább francia nyelven nem adják ki. A magyar és német nyelv ismeretének hiánya miatt az ily nyelven kiadott árjegyzékek csekély gyakorlati eredményre vezetnek. Különös nehézséget okoz továbbá az áruminták teljes hiánya. Jelentékegyebb megrendelések Bulgáriában csaknem kivétel nélkül áruminták alapján történnek. Ezt a vevők a külföldi cégek utazóinak eljárása következtében már annyira megszokták, hogy p. o. német cégek bánya- és közúti vasutakat, fa- és vasbutorokat, angol cégek pedig mezőgazdasági gépeket, malom és egyéb gyári berendezéseket, miniatúr minták mellett ajánlanak megrendelésre. Ez okból cégeinknek szintén ajánlatos volna, hogy a vevőket a kínált áru minősége felől minták bemutatása által előzetesen tájékozzák. Nem kevésbé hátrányos, hogy kiviteli cégeink az árakat nem frankokban tüntetik ki. A vevő közönség ugyanis nem bajlandó magát az aranyvaluta ingadozásainak kitenni s ezért más, mint a frank-érték elfogadásától idegenkedik. Végül a vevő közönség számítását megnehezíti, hogy kiviteli cégeink az árakat Budapestről és nem Szófiáról vagy Zaribródról számítják, miután a hazai kiviteli piacokról a határig fizetendő vételdíjtelekekről a vevőközönség nincsen tájékozva. Az egyes árucikkeket, illetőleg az említett utazó jelentéséből kiemelendő, hogy Philippopel vassal, gyarmatarukkal, fűszerrel, festékárakkal, üveg- és kézműárakkal, apróárakkal élénk kereskedést űz. A philippopeli piacon vevőre találunk az európai cikkek: a szinre, minőségre vagy formára való különös tekintet nélkül. Cikkeink közül leginkább mezőgazdasági gépek, vasárúk, kályhák és tűzhelyek, szesz, olcsó ablaküveg és üvegarúk, művirágok, lámpák, kész férfi-, női- és gyermekruhák olcsó börtöndű és szíjgyártó árúk, fegyverek, kocsik, fa- és vasbutorok, papiros, férfi- és nőikalapok, optikai árúk kerestetnek. Burgos mint gabna- és bór-gyűjtő és kiviteli hely bir fontossággal. Ezen piacot a Tirnova Semenli vasúti vonal megnyitja óta az európai gyárak utazói sürűn látogatják. Jamboli kereskedelme legnagyobb része vas-, fém-, üveg-árakra és közönséges apróárakra szorítkozik. Fabutorokkal kedvező üzletre volna kilátás, ha azokból állandó raktár tartatnék. Tatár-Bazardsikban csupán kis üzletek vannak, melyek leginkább philippopeli kereskedőkkel és bizományosokkal állanak összeköttetésben. Felhívom a kamarát, hogy a fentebbiekről az érdekelteket köröket azzal értesítse, hogy a szóban lévő piacok viszonyai iránt érdeklődőknek a kereskedelmi muzeum igazgatósága szívesen szolgál közlelbi felvilágosítással.

Gabonaüzlet a közlelő munkaidő és csekély készletek miatt szűnetel. A mai néveleges árak: Buza 8.80—9.10. Zab 5.20—5.30. Tengeri 5.70—5.80. Bab 7.50—7.80.

Lisztüzlet. Utolsó tudósításunk óta a változás jelentéktelen még mindig. A forgalom csak a barna lisztekre szorítkozik, melyben a szükséglet csökken. Goldstein Mór a „Szegedi Viktória gőzmalom” Zombor és kerületi képviselője a következő árakat jegyzi: 0-ás 17 frt, 1-es 16-50, 2-ös 16 frt, 3-as 15-50, 4-es 15 frt, 5-ös 14-50, 6-os 14 frt, 7-es 13-50, 8-as 13 frt, 8 $\frac{1}{2}$ -es 12-50, 8 $\frac{3}{4}$ -es 11 frt, 9-es 8 frt. Korpa finom 5-50, goromba 5-20. Zsakostul helyben.

Szerkesztői üzenetek. Ó-Kanizsa. Sokszor elmondtuk már, hogy névtelen vagy álneves közleményeknek helyt nem adunk. Ó-Kanizsán különben is kitűnő levelezők van, aki mindenről értesít. Önök ajánlkoznak, hogy tudósítani fognak. Ne mészárosok fíratni, mert abból itélve, amit beküldtek, önöknek fogalmuk sincs arról, hogy kell lapba írni. K. S. Morovic. Hosszas vándorlás után kezűnköz jutott levele. Sajnos, de nem tudtuk kibetűzni értelmét. Legyen szíves értehetően megírni vagy megírtni.

Naptár.

Julius.

Havi és heti nap	Katolikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
3 Pént.	Heliodor pk.	Soma	21 Julián vt.
4 Szom.	Ulrik pk. hv.	Ulrik	22 Özséb vt.
5 Vas.	D 7 Domic. vt.	D 6 Tr. Sar.	23 F 2 Agripina
6 Hétfő	Izsajás prof.	Izsajás prof.	24 Sz. Ivan szül.
7 Kedd	Vilp. pk. hv.	Vilpolt	25 Febrónia

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN ANDOR.

HIRDETÉSEK.

Olcsó

pénzkölcsön,

mely a kamattal törlesztetik, ház és földbirtokra előnyös feltételek mellett nyervehető

Halmi Mór

irodájában Szabadkán.

(Prokesch-palota, az indóház közelében.)

4487. szám.

fig. 1891.

Hirdetmény.

Bácsujfalu községben 240 frt fizetéssel javadalmazott rendőri állás üresedett meg.

Ez állást elnyerni óhajtok felszerelt kérvényeiket július hó 10-éig Bácsujfalu község elüljáróhoz nyujtsák be.

Hódsághon, 1891. évi június hó 20-án.

Vissy József,

főszolgabíró.

1155. szám.

fig. 1891.

Pályázat.

Bács-Bodrogh megye Bács községében leköszönés folytán üresedésbe jött, s 300 frt évi fizetéssel ellátott gyalog közrendőri állásra pályázat nyitattik.

Pályázók fedhetlen előéletüket, korukat, egészségügyi állapotukat s eddigi szolgálatukat tartoznak elmutatni. Volt csendőrök s kiszolgált katonák előnyben részesülnek. Rubázatot önmaguk sajtójukból tartoznak fedezni, de fegyverrel a község által látatnak el.

Felhivatnak mindazok, kik pályáznai óhajtanak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **folyó évi július hó 15-éig** ezen elüljáróságnál nyujtsák be annál is inkább, mert a később érkező folyamodványok figyelmen kívül fognak hagyatni.

Bács, 1891. évi július hó 1-én.

Az elüljárók.

Pályázat.

A rác-militicsi róm. kath. német-magyar tannyelvű iskolánál az első osztályu rendes tanítói állás **f. évi augusztus hó 3-án** pályázat utján töltetik be. Jövedelme, a községi pénztárból előleges havi részletekben, évi 400 frt fizetés s 50 frt lakbér, esetleg szabad lakás. A megválasztandó kötelessége az első mindennapi osztályon kívül az ismétlő osztályt is vezetni. Az állás szeptember hó 1-én foglalandó el, mely naptól folyósítatik fizetése. A kellőleg felszerelt kérvények alulírott iskolaszéki elnökhöz küldendők.

Rác-Militics, 1891. június hó 30-án.

Deim Lipót,

plébános, és iskolaszéki elnök.

3—1

6589. sz.

tkvi 1891.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az ó szivaci község pénztára végrehajthatónak néh. Kuszurszki Vásza és Jován örökösai végrehajtást szenvedők elleni 143 frt 46 kr tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő, Ó Szivacaon fekvő, az ó-szivaci 600. sz. tjkvben foglalt Kuszurszki Vásza nevében álló A. I. 634 hr. 553. ö. i. számú ház és beltelekre az újabb árverést 420 frtban ezenel megállapított kikiáltási árban Löbl Jakab késedelmes vevő ellen elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1891. évi július hó 8-ik napján délelőtti 10 órakor** Ó Szivac község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényeikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1 én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1891. évi május hó 9 én.

A zombori kir. törvszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,
kir. trvszéki bíró.

2981. szám.
1891.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye topolyai járáshoz tartozó Csantavér községben üresedésbe jött községi irnoki állás betöltése céljából ezennel pályázatot nyitattik.

Ezen állás javadalmazása 300 frt.
Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy sajátkezűleg irt, Bács-Bodrogh vármegyei 817/1886. közgy. sz. szabályrendelet 9. §-a értelmében felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi július hó 10-ig annyival inkább nyujtsák be, mivel később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.
A választás határnapja utólag fog kitűzteni.
Topolyán, 1891. június 20-án.

Császár,
főszolgabíró.

3-3

908. szám.
kig. 1891.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye közigazgatási bizottságának 1141. ex 1890. kbiz. sz. alatt kelt határozata folytán, alulírott községi elöljárók részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Bogojeva községben egy iskolaház felépítésének biztosítása céljából, 1891. évi július hó 19-én délelőtt 9 órakor a község ház tanácstermében nyilvános árlejtés fog tartatni.

Árlejtetni szándékozók tartoznak a költségvetésben kitüntetett 1565 frt kikiáltási árnak 10%-át az árlejtés megkezdése előtt, az előjáróság kezéhez ovadékkul lefizetni.

Az építésre vonatkozó tervek, költségvetés, és árlejtési feltételek, a jegyzői irodában bármikor megtekinthetők.

Bogojeván, 1891. június hó 21.

Berecz Károly, **György István,**
jegyző. 3-2 bíró.

4443. szám.
kig. 1891.

Pályázati hirdetmény.

Járásomhoz tartozó Bezdán községében megüritült s előleges havi részletekben fizetendő 300 frt évi javadalmazással ellátott irnoki állásra ezennel pályázatot nyitattik.

Felhivatnak a pályázni szándékozók, miszerint szabályszerűen felszerelt kérvényeiket alulírt szolgabírói hivatalhoz legkésőbb f. évi július hó 16-ig annál is inkább nyujtsák be, mivel a később beérkezett kérvények figyelembe nem vétetnek.

Zombor, 1891. június 23-án.

Poppovics Dusán,
főszolgabíró.

3-2

2540. szám.
kig. 1891.

Pályázati hirdetmény.

Katymár községben megüritült s évi 300 frt előleges havi részletekben fizetendő javadalmazással egybekötött községi irnoki állás választás utján folyó évi július hó 6-ik napján délelőtt 10 órakor fog betöltetni. Felhivatnak pályázni kívánók, hogy ezen állás elnyerése iránti kérvényeiket a 6. közgy. 1887. számú vármegyei szabályrendelet 9. §-ában előirt képzettségüket, valamint a német és dalmát nyelvbeni jártasságukat is igazoló okmányokkal felszerelve a választást megelőző napig hozzám nyujtsák be.

Almás, 1891. június 21-én.

Deák Zsigmond,
főszolgabíró.

3-2

2981. szám.
1891.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye topolyai járáshoz tartozó Csantavér községben üresedésbe jött községi irnoki állás betöltése céljából ezennel pályázatot nyitattik.

Ezen állás javadalmazása 300 frt.
Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy sajátkezűleg irt, Bács-Bodrogh vármegyei 817. közgy. 1886. sz. szabályrendelet 9. §-a értelmében felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi július hó 10-ig annyival is inkább nyujtsák be, mivel később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek.
Választás határnapja utólag fog kitűzteni.
Topolyán, 1891. évi június hó 20-án.

Császár Péter,
főszolgabíró.

3-2

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. gazdaközönség becses tudomására juttatni, hogy üzletemben első minőségű **gép-olaj** (olive) jutányos ár mellett kapható.

Sztrilich Zsigmond,

fűszer-, anyag-, festék- és gyarmatáru,
2-2 bor- és ásványvíz-kereskedése, Zomborban.

3683. szám.
kig. 1891.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye Szilbás-Paraga községeiben a halálozás folytán megüritült körorvosi állásra, mely 400 frt fizetés, s 40 kr látogatási díjjal van összekötve, ezennel pályázatot nyitok.

Felhívom pályázni óhajtozókat, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványukat f. évi július hó 15-ig hozzám nyujtsák be.

Palánkán, 1891. június hó 12-én.

Csupor Gyula,
főszolgabíró.

3-3

Kutschier-kocsi eladás.

Egy teljesen új, feketére fényezett kutschier-kocsi, jutányos áron, szabadkézből eladó. Bővebb felvilágosítást nyujt Dervaderits urad. kulcsár, Katymáron.

2356. szám.
kig. 1891.

Pályázati hirdetmény.

Csantavér községben egy lovasrendőri állásra pályázatot nyitattik.

Evi fizetés 300 frt, ezen kívül havonként 10 frt lótartrási átalány, mely összeg havonként utólagosan fog a község pénztárából szabályszerű nyugta mellett kifizetenni.

A megválasztott sajátjából tartozik fedezni az egyenruha költségeit és a szolgálati lovat, a fegyverzetet azonban a község adja.

Pályázók igazolni tartoznak, hogy:

1. magyar honpolgárok;
2. védkötelezettségüknek megfeleltek, 24. életévüket betöltötték, a 60-at pedig el nem érték;
3. fedhetlen erkölcsűek, s teljesen rovatlan előéletűek;
4. teljesen egészségesek, és
5. irni és olvasni tudnak.

A pályázók **sajátkezűleg irt** kérvényeiket alulírott előjáróságnál **f. évi július hó 15-ig** bezárolag nyujtsák be.

Elsőségségsben részesülnek kiszolgált altisztek, s állami csendőrök, az eddigi minden kifogás nélkül rendőrségi szolgálatban (nem felelős őri minőségben) álló egyének, különösen a nőtlenek.

A választás napjáról a folyamodók külön fognak értesítettetni.

Csantavéren, 1891. évi június hó 29-én.

Szokola Gyula, **Sinkovits Ferenc,**
közs. jegyző. közs. bíró.

1082. szám.
1891.

Pályázati hirdetmény.

Sztanisics mezővárosában üresedésbe jött két gyalogrendőri állásra, ezennel pályázatot nyitattik.

Egy egy rendőr fizetése évi 300 frt, mely a községi pénztárból havi utólagos részletekben fizetetik. A községi előjáróság által meghatározandó egyenruházatot a megválasztandó rendőr sajátjából tartozik beszerezni, míg a szükséges fegyverzetet a község által látatják el.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állások egyikét elnyerni óhajtják, miszerint erkölcsi magukviselését tanúsító s illetőségi helyük hatósága által kiállított bizonyítvánnyal, esetleges katona honvéd vagy a m. kir. csendőrségi szolgálatukat igazoló katona illetve honvéd igazolvány avagy elbocsajtó levéllel felszerelt pályázati kérvényeiket **f. é. július hó 10-ig** ezen község előjáróságánál annál bizonyosabban nyujtsák be, mert később érkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.
Sztanisicsen, 1891. június 28-án.

Neszmirák Mátyás, **Nuszpl Antal,**
jegyző. bíró.

456. szám.
kig. 1891.

Árlejtési hirdetmény.

Alulírott községi előjáróság részéről Bács-Bodrogh vármegye törvényhatóságnak 1521/1890. közgyűlési számú határozata alapján — ezennel közhírré tétetik, hogy Déronya községben 6527 frt 18 kr kikiáltási árban két lakháznak iskolák és tanítólakul leendő átalakításának, illetve felépítésének vállalkozására árlejtési határnapul 1891. évi július hó 5-ik napjának d. e. 9 órája Déronya község házánál ezennel kitűzettek.

A vállalkozás utján építések műszaki leírása, költségjegyzéke és az árverés feltételei a községjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Déronya, 1891. június 23-án.

Bikár György, **Csarubdsity Velimir,**
jegyző. bíró.

3970 szám.
tkvi 1891.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a zombori takarékpénztár végrehajtónak Kalugyeresits Bogdán végrehajtást szenvedő elleni 250 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbíró) területén lévő, Zomborban fekvő, a zombori 7330 sz. tjkben foglalt Kalugyeresits Bogdán nevén álló A. 7 (735-737) hr 86 ö. i. számú ház és 15¹/₆ ö. l. beltelekre az árverést 896 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1891. évi július hó 28-ik napján délutáni 3 órakor ezen telekkönyvi hatóság árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatulni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. törvényeikk 42 ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1891. évi március hó 18-án.

A zombori kir. törvényszék mint telekk. hatóság

Radány Péter,
kir. törv. bíró.

SCHLICK-féle Vasöntőde-
és Gépgyár-
részvénytársaság
BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: Városi iroda és raktár:
VI., Kálv. Váci ut. 1896/99. szám. VI., Podmaniczky-utca 14. szám.

Ajánlja kitérő és szállár szerkezetű
gőz- és járgányeszlő-készületeit
és számos első díjjal kitüntetett

szab. SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekéit
és szabadalmazott mélyítő-ekéit,
eredeti SCHLICK és
VIDATS-féle
egyvasu ekéit,
ta'ajmivelő eszközeit,
boronáit és
rögtörő hengereit, valamint
Schlick-féle szab. „Haladás“ sorbavetőgépeit

Készletben van-
nak továbbá:
gabonatisztító
rosták (Bakor és
Vidats-rendszer)
takarmányke-
szítő gépek, ten-
geri motorok
és darabok.
szab. Jókay-féle
„Hungaria“
daráló-gépek
erőhajtásra,
örömlakók és olajmalomberendezések. Eredeti amerikai kéve-
kötő és marokrakó arató-gépek és fűkaszálo-gépek. szállítható
mezei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak.
Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.
Zomborban mintaraktár a gazdasági
egyesület helyiségében. 24-15

Kunbajára (Bácsmegeye)

a német kántorságban jártas, okleveles **segédtanító** kerestetik. Fizetése havonként 12 frt; ágynemű, mosás és világitáson kívül teljes ellátás. Kinal Gáspár, kántor-tanító. 3-1